

Nr 32.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fylleri m. m.; given Stockholms slott den 20 januari 1928.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående fylleri m. m.

GUSTAF.

Johan C. W. Thyren.

F ö r s l a g
till
L a g
angående fylleri m. m.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Överlastar sig någon av starka drycker så, att av hans åtbörder eller orediga sinnesförfattning synbarligen kan märkas att han är drucken, och träffas han i sådant tillstånd å ställe, varom i 11 kap. 15 § strafflagen förmäles, eller å annan plats där han lätteligen synes från sådant ställe, straffes, för fylleri, med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor. Äro omständigheterna försvårande, vare straffet böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

2 §.

Är vid utövning av verksamhet, så beskaffad att i händelse av bristande omsorg eller besinning fara lätteligen uppstår för människors liv eller hälsa, någon av starka drycker så påverkad att han kan antagas ej äga nödigt herravälde över sina handlingar, straffes med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor. Äro omständigheterna försvårande, må böterna sättas till högst tvåtusen kronor eller ock till fängelse i högst tre månader dömas.

3 §.

Är någon inför domstol eller annan myndighet eller vid allmän förrättning eller vid marknad, auktion eller annan allmän sammankomst synbarligen berörd av starka drycker, må han avvisas.

4 §.

Träffas någon av starka drycker överlastad å plats, som avses i 1 §, må han, där det finnes erforderligt, anhållas och förvaras i häkte till dess han åter blivit nykter.

5 §.

Påträffas starka drycker hos den, som anhålles efter ty i 4 § sägs, skola de tagas i förvar och, där ansvar ådömes efter denna lag, dömas förbrutna, så

fram ej särskilda omständigheter till annat föranleda. Det förbrutna skall säljas för kronans räkning eller ock förstöras enligt de närmare bestämmelser, som äro eller av Konungen varda meddelade.

6 §.

Förseelse, som avses i denna lag, åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol.

7 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928, från och med vilken dag 18 kap. 15 § strafflagen och förordningen den 16 november 1841 (nr 58) emot fylleri och dryckenskap skola upphöra att gälla.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 december 1927.

N Ä R V A R A N D E :

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thyren, anför efter gemensam beredning med cheferna för social-, kommunikations- och finansdepartementen:

Gällande lagstiftning mot fylleri. »Enligt 18 kap. 15 § strafflagen straffas för fylleri den, som överlastat sig av starka drycker i sådan grad, att av hans åtbörder eller orediga sinnesfattning synbarligen kan märkas att han är drucken, där han i sådant tillstånd anträffas å allmän plats eller eljest offentligt, med böter, högst 100 kronor; äro omständigheterna försvarande, är straffet böter från och med 25 till och med 500 kronor. Att fylleri sålunda i strafflagen sammanförts med brott, vilka gemensamt betecknas såsom sedlighetsbrott, utmärker att den avgörande synpunkten för straffbarhetens bedömande varit hänsyn till det allmänna åskådningssätt, som i den grova och öppet framträdande berusningen finner en kränkning av den sedliga känslan och ett åsidosättande av det naturliga kravet på anständighet och hyfsning i det yttre samlivet. I övrigt har missbrukande av starka drycker icke behandlats i den allmänna straffrätten utom så till vida, att bestämmelserna i 5 kap. 5 och 6 §§ strafflagen om strafflöshet resp. nedsättning i straff, där någon vid brottslig gärnings förövande varit medvetlös eller saknat förståndets fulla bruk, erhållit sådan avfattning, att de icke äga tillämpning, då dylikt tillstånd har sin orsak i självförvållad berusning.

Inom specialstraffrätten förekomma vissa mot fylleri riktade bestämmelser. Sålunda är enligt 3 § i lagen den 8 mars 1889 om straff för ämbetsbrott av präst och om laga domstol i sådana mål stadgat särskilt ansvar — suspension eller avsättning — för präst, som i ämbetsutövning är överlastad av starka drycker. I strafflagen för krigsmakten äro särskilda bestämmelser angående fylleri upptagna under 96—97, 123—125, 175 och 176 §§. Fylleri i utövning av vissa tjänstebefattningar kan för övrigt hemfalla under allmänna straffbestämmelser för brott av ämbetsmän, särskilt 25 kap. 17 § strafflagen, eller i åtskilliga fall beivras genom disciplinära åtgärder, såsom exempelvis i fråga om personal inom kommunikationsverken.

Under senare tid har tillkommit en särskild straffbestämmelse mot fylleri,

vilken företer icke oväsentliga avvikelser från den allmänna regeln i 18 kap. 15 § strafflagen. Enligt 41 § i förordningen den 15 juni 1923 om motorfordon är den, som vid framförande av motorfordon eller traktortåg är synbarligen berörd av starka drycker, förfallen till straff av böter från och med 25 till och med 1,000 kronor, varjämte under särskilda förhållanden straffet kan sättas till fängelse i högst tre månader. Straffskyldighet i dylikt fall kan alltså föreligga även vid en mindre stark påverkan av starka drycker än som avses i 18 kap. 15 § strafflagen; ej heller är straffbarheten knuten till förutsättningen att den berusade befinner sig å allmän plats. Den skärpning, detta specialstadgande sålunda betecknar, har tydligen tillkommit av hänsyn till den särskilda fara, som är förenad med att motortrafik utövas av personer, vilka på grund av rusdrycksförtäring kunna antagas sakna nödig besinning eller iakttagelseförmåga.

Under tiden före strafflagens tillkomst motsvarades stadgandet i 18 kap. 15 § av bestämmelse i förordningen den 16 november 1841 emot fylleri och dryckenskap. Av övriga stadganden i denna förordning, vars innehåll till övervägande del upptagits i senare lagar och politirättsliga författningar utan att förordningen formellt satts ur kraft, gälla fortfarande föreskrifter angående anhållande av berusad person och angående rätten att avvisa sådan person från vissa offentliga förrättningar m. m.

Nu berörda till strafflagstiftningen hörande föreskrifter rikta sig mot den, som i visst fall gör sig skyldig till onykterhet. Strävandet att motarbeta spritmissbruket har därjämte befordrats genom åtgärder av mera allmänt förebyggande karaktär. Härutinnan märkas dels den restriktiva lagstiftningen beträffande tillverkningen av och handeln med alkoholhaltiga drycker samt införsel av sådana drycker från utrikes ort, dels ock bestämmelser, som möjliggöra övervakning eller omhändertagande av sådana alkoholister, vilkas levnadssätt ur samhällssynpunkt innebär fara eller allvarlig olägenhet. Bestämmelserna i sistnämnda hänseende innefattas i lagen den 30 juni 1913 om behandling av alkoholister. Till de i utländsk rätt förekommande bestämmelserna om särskilda påföljder för kroniska alkoholister, som gjort sig skyldiga till brott, saknar vår kriminallagstiftning motsvarighet. Frågan om dessa individers behandling har i Sverige icke i vidare mån reglerats än som kunnat ske genom skyddslagstiftningen rörande alkoholister i allmänhet. Här må ock anmärkas, att i beslut angående villkorlig frigivning plägat meddelas föreskrift, att den frigivne under prövotiden skall avhålla sig från bruket av alkoholhaltiga drycker.

Medan en på förebyggande åtgärder inriktad lagstiftning för alkoholmissbrukets bekämpande under de senare decennierna obestriddligen i vårt land gjort betydande framsteg, har strafflagstiftningens ställning till detta samhällsproblem knappast undergått någon väsentlig förändring. Emellertid torde numera en allmän insikt förefinnas om angelägenheten av att även i sistnämnda hänseende mera tidsenliga bestämmelser komma till stånd. I skrivelse den 5 maj 1920 (nr 204) har riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t ville skyndsam-

*Riksdagens
skrivelse den
5 maj 1920.*

mast möjligt låta verkställa utredning om revision av gällande lagbestämmelser emot fylleri och dryckenskap samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. I ett av sammansatta bevillnings- och första lagutskottet avgivet utlåtande (nr 1), till vilket i riksdagsskrivelsen hänvisades, hade uttalats — förutom vissa önskemål med avseende å gällande lag angående behandling av alkoholister — att straffsatsen i 18 kap. 15 § strafflagen vore alltför låg, vadan en revision borde komma till stånd, samt att i samband därmed borde undersökas, huruvida och i vad mån bestämmelserna i 1841 års förordning kunde tarva omarbetning.

Över riksdagens framställning avgåvos efter remiss yttranden av socialstyrelsen, fängvårdsstyrelsen, kontrollstyrelsen, överståthållarämbetet och länsstyrelserna.

Ett av de önskemål, vilka angivits i riksdagens framställning, blev tillgodosett genom en år 1922 vidtagen ändring i 1913 års lag om behandling av alkoholister. Därigenom utvidgades denna lags tillämpningsområde så till vida, att förordnande om intagande å alkoholistanstalt skulle kunna meddelas jämväl i det fall, att en åt dryckenskap hemfallen person blivit under de två senast förflutna åren upprepade gånger dömd till ansvar för fylleri. Ett annat i riksdagsskrivelsen framskjutet spörsmål upptogs till behandling i en av Kungl. Maj:t till 1925 års riksdag avlåten och av riksdagen bifallen proposition med förslag till ändring i 18 kap. 15 § strafflagen. Denna lagändring kom dock, väsentligen med hänsyn till svårigheten att i nämnda lagrums nuvarande sammanhang genomföra en utvidgning av straffbarhetsområdet, att stanna vid en höjning av bötesmaximum — förut blott 50 kronor — till 100 kronor för ordinära fall och införande av den särskilda böteslatituden för fall av fylleri under försvärande omständigheter.

För vidare beredning av den i riksdagsskrivelsen avsedda frågan och de åtgärder, som i förevarande syfte kunde finnas erforderliga, beslöt Kungl. Maj:t den 16 oktober 1925 bemyndiga chefen för justitiedepartementet att tillkalla sakkunniga inom departementet. I anförande till statsrådsprotokollet anförde därvid min företrädare i ämbetet bland annat, att de lagstiftningsåtgärder, vilka dittills framgått såsom resultat av föreliggande utredning, endast berört särskilda detaljspörsmål inom det omfattande ämne, som avsåges i riksdagens framställning. Dessa spörsmål hade varit av jämförelsevis fristående karaktär och ansetts kunna genomföras utan det uppskov, som ett upptagande av hithörande frågor i ett större sammanhang måst medföra. Därmed hade emellertid icke en lösning efter vidare linjer lämnats ur sikte. En närmare utredning borde komma till stånd angående lämpliga och tidsenliga lagbestämmelser för motverkande av fylleri och dryckenskap ävensom angående de åtgärder i övrigt, vilka i sammanhang därmed kunde finnas erforderliga.

Förslag av sakkunniga med anledning av 1920 års riksdagskrivelse. De sakkunniga avlämnade den 30 september 1926 betänkande med förslag till, bland annat, lag angående åtgärder mot dryckenskap och fylleri. Över betänkandet hava efter remiss utlåtanden avgivits av *socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, fängvårdsstyrelsen* och *kontrollstyrelsen* samt *överståthållaräm-*

betet och länsstyrelserna ävensom styrelserna för statens alkoholistanstalter å Vennngarn och Svartsjö samt i Landskrona. Med dessa utlåtanden hava tillika inkommit yttranden från åtskilliga magistrater, landsfiskaler och nykterhetsnämnder m. fl.

Lagförslaget innefattar två huvudavdelningar. Den första (kap. 1—3) upptager med vissa förändringar och tillägg bestämmelserna i gällande lag den 30 juni 1913 om behandling av alkoholister, medan den andra avdelningen (kap. 4) utgör en sammanfattning — med någon omarbetning — av bestämmelserna i 18 kap. 15 § strafflagen och de föreskrifter i 1841 års förordning, som ansetts fortfarande äga giltighet och böra bibehållas. Förslaget innebär icke någon avvikelse från gällande lagstiftnings ståndpunkt vare sig i fråga om tillräkneligheten med avseende å brott, som begåtts under rusets inflytande, eller beträffande den straffrättsliga behandlingen av de till dryckenskap kroniskt förfallna brottslingarna.

I det av de sakkunniga upprättade lagförslaget hava sammanförts samtliga de lagbestämmelser, vilka ansetts erforderliga med hänsyn såväl till behovet av skydd mot samhällsskadliga alkoholister och av deras omhändertagande i vårdnadssyfte som till det straffrättsliga beivrandet av fylleri. Följaktligen innebär förslaget, att nuvarande stadgande i strafflagen om ansvar för fylleri skulle upphävas och ersättas av bestämmelser i den nya lagen. Till stöd här för hava de sakkunniga anfört, att vissa av de myndigheter, som hörts över riksdagens skrivelse den 5 maj 1920, framhållit angelägenheten av att till prövning upptoges jämväl åtskilliga med förseelser mot 18 kap. 15 § strafflagen sammanhängande spørsmål, såsom om förutsättningarna i allmänhet för bestraffande av fylleri och eventuellt ett särskiljande av olika fall av sådan förseelse, om vidgad befogenhet för offentlig myndighet att omhändertaga personer, som vore hemfallna till missbruk av rusdrycker, samt om det inbördes förhållandet mellan bestraffnings- och skyddsåtgärder till motverkande av dryckenskap. Därjämte har erinrats att i proposition till 1925 års riksdag om införande i 18 kap. 15 § strafflagen av en vidgad straffskala dåvarande departementschefen hänvisat till framtida övervägande, huruvida ifrågavarande bestämmelser lämpligen borde utbrytas ur strafflagen och sammanföras med vissa andra hithörande föreskrifter i en särskild författning. Slutligen hava de sakkunniga yttrat, att de efter ingående behandling av dessa spørsmål kommit till den övertygelsen, att såväl sammanhanget med övriga åtgärder till dryckenskapens bekämpande som önskvärdheten av att kunna närmare än som måhända i allmänna strafflagen vore möjligt anpassa ansvarsbestämmelserna efter det praktiska behovet borde föranleda därtill, att samtliga såväl skydds- som ansvarsbestämmelser sammanfördes i en fristående, till alla sina delar på en och samma grund uppbyggd lag.

Det sätt för ämnets systematiska behandling, vilket sålunda förordats av de sakkunniga, har vid betänkandets granskning av vederbörande ämbetsmyndigheter föranlett vissa skiljaktiga uttalanden. I flertalet utlåtanden har denna fråga icke särskilt berörts. I tillstyrkande riktning har endast ett fåtal

Utbrytning ur strafflagen av ansvarsbestämmelserna ang. fylleri.

uttalat sig. Bestämt avstyrkande mot det ifrågasatta sammanförandet av dessa olika lagbud hava ställt sig socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, fångvårdsstyrelsen och kontrollstyrelsen samt vissa länsstyrelser; samma ståndpunkt återfinnes i ett av överståthållarämbetet såsom eget utlåtande åberopat yttrande av polismästaren i Stockholm. Socialstyrelsen har anfört, att ett sammanförande med alkoholistvårdslagstiftningen av lagstiftningen mot fylleri först då kunde bliva påkallad, när bland annat frågan om det inbördes förhållandet mellan bestraffnings- och skyddsåtgärder till motverkande av sådan brottslighet, som sammanhänge med alkoholmissbruk, vunnit sin lösning, samt att emellertid det föreliggande förslaget erbjöde endast obetydliga bidrag till en dylik lösning utan i huvudsak vore inriktat på en revision av alkoholistvårdslagstiftningen. Och i polismästarens yttrande har anmärkts, att den princip — omsorgen om den till spritmissbruk hemfallne individen själv — vilken enligt sakkunnigbetänkandet skulle vara gemensam för stadgandena i den föreslagna lagen, väl varit grundläggande med avseende å de bestämmelser, som motsvarade nu gällande lag om behandling av alkoholister, varemot det ej vore möjligt att under samma princip inrymma beivrande av de i förslaget upptagna fylleriförseelserna. Därför hade i själva verket krävts en omläggning av förfarandet mot det egentliga fylleriet till större sammanhang med ingripandet mot dryckenskap i övrigt. Betecknande vore, att kapitlet angående fylleriet ej hänförde sig till några tidigare föreskrifter i lagen utan innefattade fristående straffbud.

I ett par av de sist nämnda yttrandena har givits uttryck för den uppfattningen, att överhuvud fylleriförseelsernas utbrytande ur strafflagen vore mindre lämpligt eller i varje fall kunde vara föremål för tvekan. Sålunda har fångvårdsstyrelsen yttrat, att, då allmänna meningen knappast såsom något egentligt brott betraktar förseelse utanför strafflagens område, en dylik utbrytning kan minska fylleristraflets preventiva förmåga.

I allmänhet har emellertid icke i och för sig någon erinran framställts mot att överföra fylleribestämmelserna till specialstraffrätten. Härutinnan har i en del yttranden anförts, att med hänsyn till den stadigt ökade trafiken å vägar och gator och därav föranledda risker för olycksfall såväl strängare straff vore av nöden som ock fylleriets kriminalisering påkallad även ur synpunkten av den fara, det innebure för ordning och säkerhet; och erforderlig reglering i dessa hänseenden syntes lämpligare kunna ske utanför strafflagens ram.

Under erinran att syftet med 1920 års riksdagsskrivelse, i vad det ej redan förverkligats genom tidigare lagstiftningsåtgärder, hänförde sig till frågan om ersättande av 1841 års förordning med lämpliga och tidsenliga bestämmelser mot fylleri och dryckenskap, har kontrollstyrelsen i sitt utlåtande anfört, att sakkunnigbetänkandet knappast innefattade någon undersökning av nämnda spörsmål utan i detta hänseende utgjorde blott en med lätt hand gjord överarbetning av gällande bestämmelser i ämnet. Frågan borde därför upptagas till ny utredning i enlighet med vissa av styrelsen i utlåtandet över nyss berörda riksdagsskrivelse angivna riktlinjer, innefattande bland annat att för bekämpande av fylleriet en från strafflagen skild lagstiftning borde åvägbringas.

I fråga om fylleriförseelsens utbrytande ur strafflagen har redan anmärkts, att före denna lags tillkomst bestämmelser i ämnet meddelats i speciallagstiftningens form, nämligen i den förut omnämnda 1841 års förordning. Denna anordning var ock bibehållen i de tidigare strafflagsförslagen. Motsvarighet till straffbudet i 18 kap. 15 § strafflagen saknades sålunda i det förslag, över vilket högsta domstolen den 30 april 1862 avgav utlåtande. På hemställan av domstolen intogs emellertid en ansvarsbestämmelse mot fylleri i det förslag, som ligger till grund för vår ännu gällande strafflag. Som skäl för denna hemställan anförde högsta domstolen, att fylleriförbrytelserna visserligen kunde anses tillhöra så kallad polislag, ej allmän strafflag, men att så vore förhållandet även med andra i förslaget upptagna brott. Och i allmänhet syntes näppeligen någon skarp gräns kunna uppdragas mellan polisbrott och andra förbrytelser, så framt man ej ville, såsom i en del utländska lagstiftningar skett, söka en dylik i graden av den brottsliga gärningens straffbarhet, varom dock, även om sådant hos oss låte sig göra, fråga ej vore. Vid sådant förhållande och då, för upprätthållande av vad man förstode med allmän sedlighet, bestraffning av berörda förbrytelser vore nödig, trodde högsta domstolen bestämmelser därom ej böra saknas i förslaget samt lämpligast kunna intagas i kap. 18.

Att vid en omarbetning av de nuvarande straffbestämmelserna angående fylleri åt dessa måste givas ett icke oväsentligen förändrat och framför allt utvidgat innehåll läser näppeligen vara föremål för meningsskiljaktighet. Genom att fylleristrafvet upptagits i 18 kap. strafflagen och därmed i strafflagssystemet sammanställt med sedlighetsbrotten har straffbarhetsområdet begränsats på ett sätt, som — i varje fall numera — måste anses leda till ett onöjaktigt resultat. Därmed hava, bland annat, från fylleristrafvet tillämpning uteslutits de fall, i vilka spritmissbruket väl icke lett till sådana förgelseväckande yttringar som avses i nämnda lagrum men i stället varit ägnat att medföra allvarlig fara för människor eller egendom. För ett särskilt område — och otvivelaktigt det som i detta avseende främst påkallar uppmärksamheten, nämligen motortrafiken — har behovet av ett straffskydd av sistnämnda innebörd måst tillgodoses genom föreskrift i en administrativ författning. Skola dylika bestämmelser av en mera allmän räckvidd komma till stånd, läser fylleristrafvet utbrytande ur det nuvarande sammanhanget visa sig nödvändigt. Jag ansluter mig härutinnan till det uttalande, som i samband med 1925 års lagändring gjordes av min företrädare i ämbetet. Att, på sätt under utredningen antytts, fylleristrafvet överförande till specialstraffrätten skulle vara ägnat att i den allmänna uppfattningen giva åt detta straff en mindre allvarlig karaktär än det för närvarande äger, synes mig icke antagligt, då hos oss specialstraffrätten ingalunda är begränsad till förseelser av bagatellartad beskaffenhet utan tvärtom i många fall avser lagöverträdelser, vilka förbundits med stränga straffpåföljder.

Lämpligheten av en fristående reglering av det straffrättsliga ingripandet mot spritmissbruk har även på annat sätt blivit bestyrkt. I 1920 års riksdagsskrivelse har framhållits önskemålet att bestämmelserna i 1841 års för-

ordning, i den mån de fortfarande äga giltighet, ersättas av mera tidsenliga föreskrifter. Riktigheten av den uppfattning, att härutinnan föreligger ett verkligt behov och att dessa föreskrifter böra om möjligt förbindas med straffbestämmelserna angående fylleri, synes icke kunna jävas. Jämväl må erinras, att lagen den 20 juni 1924 angående förverkande i visst fall av spritdrycker och vin erhållit allenast provisorisk giltighet med hänsyn till att lagens stadganden lämpligen borde sammanföras med bestämmelserna angående fylleri och att dessa bestämmelsers utbrytande ur strafflagen finge antagas komma under övervägande.

Då jag alltså är beredd tillstyrka, att i samband med omarbetning av gällande stadganden angående fylleri dessa upptagas i en särskild lag och därmed den grundläggande straffbestämmelsen utflyttas från strafflagen, följer härav emellertid icke, att jag i likhet med de sakkunniga anser denna nya lag böra innefatta även en reglering av samhällets verksamhet för omhändertagande och vård av alkoholister. Mot de sakkunnigas förslag i sistnämnda del av ämnet hava i de av myndigheter och andra avgivna yttrandena framställts anmärkningar av den beskaffenhet, att frågan icke utan ytterligare utredning lärer böra underkastas slutlig prövning, och ärendet har av denna anledning överlämnats till socialdepartementet för vidare behandling. Något hinder torde dock ej föreligga att nu till fristående behandling upptaga spörsmålet om en lagstiftning mot fylleri. Nödvändigt sammanhang med alkoholistvården äger en dylik lagstiftning icke; i de sakkunnigas förslag synas dessa bestämmelser knappast vara på annat sätt förenade än att de upptagits såsom särskilda avdelningar under en gemensam lagrubrik. I fråga om alkoholistbehandlingen innefattar förslaget ett bibehållande av den nuvarande lagstiftningens principer, enligt vilka samhällets verksamhet för detta ändamål faller utanför straffrättens område. Jag delar alltså den av flera ämbetsmyndigheter uttalade uppfattningen, att dessa olika ämnen fortfarande böra i lagtekniskt hänseende hållas åtskilda.

Såsom redan nämnts upptogs i det av de sakkunniga avgivna lagförslaget bestämmelser angående fylleri under ett särskilt kapitel (kap. 4, 48—55 §§). I denna del torde förslaget — med undantag av en bestämmelse (50 §), som utgör motsvarighet till ansvarsbestämmelsen i 28 § i 1913 års alkoholistlag — få såsom bilaga A åtfölja dagens protokoll. På grundval av detta förslag och med beaktande av vad däremot erinrats i de avgivna yttrandena har jag låtit inom justitiedepartementet utarbeta förslag till *lag med vissa bestämmelser mot fylleri*.

Utländsk lagstiftning. Innan jag övergår till en närmare redogörelse för sistnämnda förslag, synes lämpligen böra meddelas en kort översikt av de bestämmelser, vilka i det föreliggande ämnet äro meddelade i våra nordiska grannländer.

Finland. *Finlands* strafflag upptager (kap. 43) bland 'brott emot föreskrift beträffande sedligheten' ett stadgande (§ 6) av innehåll, att var, som å allmän väg, gata eller annat offentligt ställe eller vid offentlig förrättning eller allmän sammankomst uppträder synbart drucken, skall straffas för fylleri med böter från och med 100 till och med 3,000 mark. Särskilt straffbud meddelas för det fall att tjänsteman uppträder synbart drucken, därvid straffet är strängare

för sådan tjänsteman, vilken åligger övervaka vissa i samband med det i Finland gällande totalförbudet utfärdade stadganden. Anmärkas må ock, att särskilda bestämmelser gälla till inskränkning av rätten att söka ändring i domstols utslag angående fylleriförbrytelse. Till stadgandet i strafflagen ansluter sig en bestämmelse i promulgationsförordningen (§ 21). Träffas den, som är rusig, å sådant ställe eller vid sådan förrättning eller sammankomst, som nyss nämnts, eller stör han enskild eller allmän frid genom våldsamhet eller oljud, är enligt denna bestämmelse tillåtet att med våld avlägsna honom och, om nödigt är, förvara honom i häkte tills ruset förgått. — Enligt lagen den 21 maj 1926 om trafik med motorfordon (§ 12) straffas var, som drucken framför motorfordon, med böter eller fängelse i högst ett år. — Erinras bör, att i Finland tillämpas den s. k. dagsbotsprincipen och detta utan hänsyn till motsatsen mellan allmän strafflag och specialstraffrätt.

I Norge regleras nu ifrågavarande förhållanden huvudsakligen genom lagen den 31 maj 1900 om lösgjengeri, betleri og drukkenskap. Straff drabbar här dels sådan berusad, som träffas på offentligt eller för allmän samfärdsel avsett ställe (§ 16), dels ock den, som i fylleri stör allmän fred och ordning eller den lovliga samfärdseln, eller som förolämpar sin omgivning eller vållar fara för andra (§ 17). Dessutom stadgar lagen (§ 19) straff för den, som på grund av benägenhet för dryckenskap söker sitt uppehälle genom betleri eller faller fattigvården till last, eller så att hans familj råkar i nöd försummar honom åliggande försörjningsplikt, eller uraktlåter gälda honom ådömda bidrag till hustrus eller barns underhåll. Straffet enligt § 16 är böter, enligt § 17 böter eller fängelse och enligt § 19 fängelse. Jämlikt lagen den 22 maj 1902 om den almindelige borgerlige straffelovs ikraftträden (§§ 5 och 7; jfr strafflagen § 27) omfattar böteslatituden 1 till 5,000 kr., och skall särskild hänsyn tagas till den lagfördes förmögenhetsförhållanden och till vad han efter sina levnadsförhållanden antages kunna erlagga. Fängelse får ej ådömas för längre tid än tre månader. Har den lagförde under sista året varit straffad tre gånger jämlikt §§ 16, 17 eller 19, kan även förseelse, som avses i § 16, ådraga honom fängelsestraff. Uppför sig den berusade på sätt som sägs i § 17, må han tagas i fängsligt förvar, tills han blir nykter. Detta kan ock ske, där till följd av ruset fara föreligger med hänsyn till hans egen person. Anmärkas må att lagen därjämte under viss förutsättning lägger i domstolens hand att föranstalta om omhändertagande av den, som gjort sig skyldig till förseelse mot någon av de nämnda paragraferna och tillika kan anses förfallen till dryckenskap — en bestämmelse som emellertid av hänsyn till bristen på anstalter icke torde ha fått någon större betydelse. Vidare bör nämnas, att åtal för förseelse enligt §§ 16, 17 och 19 kan underlåtas på villkor att den skyldige under ett år avhåller sig från att använda rusdrycker och därom avger skriftlig förbindelse eller inträder i nykterhetsförening eller på alkoholistanstalt. Med avseende å särskilda slag av fylleri hava ock bestämmelser meddelats i vissa specialförfattningar. Härutinnan märkes lagen den 20 februari 1926 om motorvogner (§§ 17 och 29), som stadgar straff av böter eller fängelse i högst tre månader för den, som kör motorfordon, när han är påverkad av alkohol, därvid fängelse skall komma till användning, så snart ej någon särskilt förmildrande omständighet föreligger. — Slutligen kan här anmärkas att enligt lagen den 26 juli 1916 om pliktmässig avhold fra alkoholnydelse i visse stillinger föreskrifter meddelats om skyldighet för militärpersoner, järnvägstjänstemän samt förare av spårvagn eller motorvagn i regelbunden persontrafik att under tjänstetiden avhålla sig från förtäring av alkoholhaltiga drycker.

Norge.

Danmark. Icke heller i *Danmark* är det i och för sig straffbart att dricka sig överlastad, men i alla polisförordningar finnes stadgat förbud mot att på allmän gata, väg eller plats uppträda så berusad att det kan föranleda olägenhet för andra. Överträdelse av sådant förbud straffas med böter. Den som i detta tillstånd träffas å sagda ställen kan ock anhållas. I de för landsbygdsdistrikt eller för städer gällande särskilda polisförordningarna är vidare straff ofta stadgat för den, som visar sig sålunda berusad å ställen, dit allmänheten äger tillträde, såsom kontors- och affärslokaler, teatrar m. m., varjämte tillträde kan förvägras honom. Eventuellt kan han ock med polismyndighetens hjälp avlägsnas. I danska strafflagen finnes för närvarande icke någon straffbestämmelse mot fylleri. Men ur Straffelovstillägg den 1 april 1905 kan anföras ett säreget stadgande, enligt vilket, när någon finnes skyldig till visst slags brott och detta begåtts under påverkan av spritdrycker, domstolen kan förplikta den skyldige att under högst fem år från det han frigivits efter utståndet straff icke intaga sådana drycker å allmänt näringsställe eller färdas utanför sitt hem i märkbart tillstånd. — I fråga om motorfart stadgar lagen den 1 juli 1927 om motorköretöjer (§ 24), att motorfordon aldrig får föras av någon, som är berusad eller så påverkad av spritdrycker, att han saknar nödigt herravälde över sina handlingar. Straffet (§ 41) är böter högst 5,000 kr. eller under straffskärpande omständigheter fängelse. Beträffande bötesstraffet är särskilt utsagt, att vid bestämmande av beloppets storlek hänsyn skall tagas till den lagfördes förmögensförhållanden. — I ett till folkettinget år 1924 överlämnat, ännu ej slutbehandlat förslag till ny strafflag har den uppfattning, som ligger till grund för nämnda stadgande, föranlett upptagande (§ 141) — i kapitlet om förbrytelser mot 'den offentlige Orden og Fred' — av en generell bestämmelse av innebörd att den, som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försätter sig i berusat tillstånd, straffas med böter eller 'Hefte' om han i detta tillstånd utsätter 'andres Person' eller betydligare förmögensvärden för fara. Under försvärande omständigheter, särskilt när betydlig skada skett, samt vid återfall, kan straffet uppgå till fängelse i sex månader. I motiven framhålles, att bestämmelsen bland annat tar sikte på sådana fall, där tillika ofta föreligger en kränkning av ett särskilt pliktförhållande, i det att fråga är om personer, som ha ansvar för andra människors person eller egendom, såsom skeppare, kuskar, chaufförer o. s. v. Att märka är emellertid att förslaget med avseende å tillräkneligheten vid brott, begångna under rusets påverkan intar den ståndpunkten (§ 19), att ruset utesluter straffbarhet, därest den skyldige handlat utan medvetande, och att vid dylikt förhållande nu ifrågasvarande bestämmelse utgör ett nödvändigt komplement till regeln om bristande tillräknelighet. Förslaget innehåller jämväl bestämmelser (§ 78), som möjliggöra för domstol att till internering döma den, som under påverkan av spirituösa drycker begått brott av beskaffenhet att förskylla frihetsstraff eller som överträtt nyssberörda i förslaget (§ 17) med vissa jämkningar upptagna bestämmelser i 1905 års Straffelovstillägg. I detta fall kan enligt särskild föreskrift straffet sedermera i nådeväg efterskänkas.

Specialmotivering till det inom justitiedepartementet utarbetade förslaget. Rubriken.

Jag anhåller härefter få övergå till det inom justitiedepartementet utarbetade lagförslaget.

Vad beträffar brottmål är i vårt land för närvarande fylleriförseelse det fall, som mest talrikt föreligger till prövning av första instansens domstolar. Med hänsyn till denna frekvens är det påtagligen av viss praktisk betydelse, att den hävdvunna beteckningen fylleri icke övergives och att den kommer att återfin-

nas även i den nya lagens rubrik. Visserligen har i det lagförslag, jag nu framlägger, straffbart missbruk av rusdrycker bestämts på ett sätt, som i viss mån avviker från beskrivningen av fylleri i 18 kap. 15 § strafflagen. Sålunda kan enligt förslaget (2 §) straffskyldighet inträda även i fall, då de i detta lagrum angivna rekvisiten icke i allo föreligga. Emellertid torde begreppet fylleri icke i och för sig förutsätta vare sig just den grad av berusning, som avses i 18 kap. 15 §, eller ett uppträdande å allmän plats. Uttrycket läser alltså icke behöva anses utgöra en specifik benämning å den i lagrummet avsedda förseelsen. Vid sådant förhållande och då övriga stadganden i förslaget hänföra sig till de i 1 och 2 §§ angivna förseelserna eller endera av dem, men å andra sidan — såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen — också annorstädes inom specialstraffrätten förekomma ansvarsbestämmelser, vilka avse fylleri, har rubriken erhållit avfattningen 'lag med vissa bestämmelser mot fylleri'.

Med avseende å de föreskrifter mot fylleri, vilka varit gällande före utfärdandet av 1864 års strafflag, tillåter jag mig hänvisa till den i de sakkunnigas betänkande (s. 32—39) lämnade redogörelsen. Såsom i det föregående omnämnts, innefattades vid denna lags tillkomst straffbestämmelserna mot fylleri i 1841 års förordning. Jämväl har erinrats, att överförande till strafflagen av den allmänna bestämmelsen angående straff för fylleri skedde i enlighet med hemställan av högsta domstolen. I det vid 1862—63 års riksdag framlagda förslaget hade 18 kap. 15 § strafflagen det innehåll, att, om någon beträddes med fylleri, i ty att han så överlastade sig av starka drycker, att av hans åtbörder eller orediga sinnesförfattning synbarligen kunde märkas, det han vore drucken, och han i sådant tillstånd träffades å väg, gata eller annat allmänt ställe, han skulle straffas med böter, högst etthundra riksdaler; skedde det tredje gången eller oftare, skulle straffet vara böter eller fängelse i högst sex månader. I förslaget vidtogo ständerna den ändring, att det särskilda iterationsstraffet uteslöts, varjämte straffskalans maximum nedsattes till tjugu riksdaler. Sedermera ändrades lagrummet genom lag den 8 juli 1904 på det sätt att *dels* — i samband med utvidgning av tillämplighetsområdet för ansvarsbestämmelsen i 11 kap. 15 § strafflagen — hänvisning infördes till sistnämnda lagrum, *dels ock* bötesstraffets maximum höjdes till femtio riksdaler. Än ytterligare skärptes straffet, såsom förut erinrats, genom lag den 6 juni 1925, vilken å lagrummet gav dess nuvarande lydelse.

De sakkunnigas förslag (48 §) avser till en början en utvidgning med avseende å de förutsättningar, under vilka fylleri skall vara straffbart. Härutinnan föreslås sådant tillägg, att den överlastade skall vara förfallen till ansvar, ej allenast när han uppträder å de ställen, som avses i 11 kap. 15 § strafflagen, utan ock om han träffas å enskilt område, där han olovligen eller utan giltig anledning uppehåller sig. Härtill ansluter sig en särskild bestämmelse (54 §), enligt vilken förseelse, begången å enskilt område som ej är beläget intill allmän plats, må åtalas av allmän åklagare endast efter angivelse av den, som äger bestämma över området. I motiveringen hava de sakkunniga anfört bland annat följande:

1 §.

Fylleriförseelsen torde väl i första hand få betraktas såsom ett brott mot den yttre anständighet och ordning, som borde råda människor emellan och som det vore ett intresse för samhället att upprätthålla. Men man finge icke förbise, att denna förseelse tillika i icke ringa mån hade karaktären av polisförseelse. Fylleriförseelsens straffbarhet kunde sålunda principiellt återföras till *dels* den sedliga känslans krav och *dels* angelägenheten att förekomma sådana under ruset möjliga handlingar, vilka kunde innebära brott eller eljest sätta liv, hälsa eller egendom i fara. Vid dylikt förhållande kunde emellertid straffbarheten svårigen inskränkas till det fall, att förseelsen vore begången på allmän plats. Det hade också upprepade gånger framkommit klagomål över, att polis- och åklagaremakten icke kunnat inskrida mot personer, som i vretar, portgångar eller andra dylika ställen omedelbart intill allmän plats uppträtt berusade och anställt dryckeslag, trots att deras uppträdande varit för den förbipasserande allmänheten lika anstötligt och riskabelt, som om uppträdandet hade ägt rum på den allmänna platsen. De sakkunniga tvekade därför icke att föreslå, att straffbarheten utsträcktes till nu nämnda fall, dock med den begränsning, att vederbörande där 'olovligen eller utan giltig anledning' uppehölle sig. Det torde nämligen icke kunna ifrågasättas att med straff inskrida även mot den, som ägde behörighet att vistas på platsen, t. ex. om han i egenskap av hyresgäst i huset passerade dess öppna portgång eller trappa. Men icke nog härmed. De nämnda grunderna för fylleriförseelsens kriminalitet syntes med nödvändighet leda till, att straffbarheten utsträcktes även till alla övriga fall av fylleri, begånget på enskilt område. Ty lika väl som fotgångaren på en trafikerad plats i staden eller den ensamme vandraren på en landsväg i obygden hade rätt att fordra, att hans sedliga känsla icke kränktes och att hans liv, hälsa eller egendom icke sattes i fara genom störande eller hotfullt uppträdande av överlastade personer, lika väl och stundom med än större rätt kunde en var för sig och sin familj påfordra enahanda skydd i sitt hem eller på sina ägor gent emot personer, som där uppträdde berusade. Hänsynen till privatlivets intressen och förhållanden gjorde det emellertid nödvändigt att — så snart det bleve fråga om en förseelse begången på enskilt område, så beläget, att ordningen på allmän plats därifrån på intet sätt kunde störas — uppställa den fordran för åtalsrättens inträdande, att ägaren eller den, som eljest hade att bestämma över området, angåve förseelsen till allmänt åtal. — De sakkunniga erinrade vidare därom, att i det till lagrådet remitterade förslag, som legat till grund för propositionen till 1925 års riksdag (nr 63) angående ändrad lydelse av 18 kap. 15 § strafflagen, upptagits jämväl en straffbestämmelse för det fall, att någon vore överlastad av starka drycker under utövning av yrke eller tjänst, varav annans säkerhet till liv eller hälsa berodde. Härefter anfördes, att denna bestämmelse emellertid på hemställan av lagrådet uteslutits ur propositionsförslaget, varemot genom förordning den 6 juni 1925 i 41 § motorfordonsförordningen införts stadganden om straff för den, som vid framförande av motorfordon vore synbarligen berörd av starka drycker. På detta sätt hade de av vissa myndigheter framförda synpunkterna vunnit beaktande vad anginge förare av sådana fordon. Liknande bestämmelser kunde tydligen, så snart behov därav yppades, införas i andra specialförfattningar såsom i förordningen om luftfart eller i förordningen om explosiva varor. Och i övriga fall torde de uttalade önskemålen kunna anses tillgodosedda med den allmänna utvidgning av förutsättningarna för straffbart fylleri, som föresloges av de sakkunniga. Därigenom möjliggjordes att i vissa fall straffa den, som gjorde sig skyldig till fylleri vid utövning av yrke eller tjänst, där ej straff stadgats i särskild specialförfattning. Om sålunda en läkare, barnmorska, veterinär eller annan i liknande ställning, som tillkallats av enskild person, komme tillstådes drucken och trotsade på att i sitt omtöck-

nade tillstånd utöva sitt yrke, kunde enligt förslaget efter vederbörlig angivelse följa åtal för fylleri. Det sagda gällde även fylleriförseelse av personer i praktisk verksamhet såsom ångpanneskötare, förare vid hissanläggningar och personal vid elektriska kraftverk, om de druckna infunne sig till sitt arbete.

Om behovet av att i viss omfattning utsträcka fylleriansvarets tillämplighetsområde utöver den ram, som anges genom hänvisningen till 11 kap. 15 § strafflagen, föreligger i stort sett enighet. Sålunda har, även om endast i ett fåtal yttranden sakkunnigförslaget i denna del uttryckligen tillstyrkts, likväl i allmänhet erinran ej framställts däremot. Dock har från ett par håll ifrågasatts lämpligheten av att företaga någon som helst utvidgning. Därjämte hava vissa myndigheter funnit betänklighet mot den av de sakkunniga föreslagna utsträckningen till enskilda områden i allmänhet; en lagändring i denna riktning har ansetts i trots av den därmed förbundna inskränkningen i åtalsrätten innefatta ett alltför stort ingripande på privatlivets område. Såsom belysande för uppfattningen i detta hänseende må återgivas vad polismästaren i Stockholm anfört i det av överståthållarämbetet åberopade yttrandet:

Visserligen borde straffbarheten utsträckas till fall, då personer uppträdde berusade å ställen, som vore belägna omedelbart intill allmän plats och å vilka deras uppträdande vore lika anstötligt eller riskabelt för den förbipasserande allmänheten, som om uppträdandet ägt rum på själva denna allmänna plats. Men ansvaret borde då icke göras beroende av huruvida den berusade uppehållit sig å dylikt ställe olovligen eller utan giltig anledning. Därtill finnes så mycket mindre skäl, som den berusade då kunde antagas hava i samma tillstånd uppehållit sig jämväl å allmänt område. Den föreslagna utvidgningen till enskilda områden, som ej låge intill allmän plats, kunde däremot icke förordas. En sådan utvidgning vore för övrigt av mindre praktisk betydelse, då till straffbart fylleri icke skulle hänföras sådana fall, då det kommit till utbrott i den berusades eget hem. Att göra fylleri till brott, för vars åtalande fordrades angivelse av målsägare, kunde ej heller vara lämpligt.

Liknande synpunkter hava framförts jämväl i de övriga yttranden, som eljest innefatta ett avstyrkande av lagförslaget. I vissa fall har anmärkts, att den fordran bör uppställas, att stället är sådant att den druckne kan där iakttagas från allmän plats.

Om fylleriet ej längre skall bedömas uteslutande från synpunkten av allmän och yttre ordnings upprätthållande, ligger det otvivelaktigt nära att i likhet med de sakkunniga söka med straffrättsligt ingripande träffa vissa fall, vilka med nuvarande lag icke kunna göras till föremål för beivran. Emellertid torde föga vara att vinna med en straffbestämmelse, vars tillämpning måste möta praktiska svårigheter av den art att dess effektivitet i själva verket bleve ringa. Detta bleve sannolikt resultatet, därest den förutsättning eftergives, att den berusade skall hava visat sig offentligt. Att, såsom de sakkunniga — i helt visst riktig känsla av att hänsyn till privata förhållanden kräver en viss varsamhet — föreslagit, inskränka allmän åklagares åtalsrätt, måste ur annan synpunkt anses mindre lämpligt beträffande en lagöverträdelse av denna beskaffenhet. En utvidgning av fylleriansvaret i ändamål att med straff åtkomma det fall, att någon uppträder berusad i annans bostad, lär

knappast vara erforderlig, då bestämmelserna i 11 kap. strafflagen angående störande av annans hemfrid i detta avseende vanligen torde göra tillfyllest. Det syfte i övrigt, de sakkunniga med nu ifrågavarande bestämmelse velat på en mer indirekt väg tillgodose, eller att införa straff för fylleri i utövning av vissa särskilda yrken, synes mig lämpligare stå att vinna genom en omedelbart för dylika fall avsedd straffbestämmelse; till denna fråga återkommer jag vid redogörelsen för 2 § i departementsförslaget.

Även om jag således funnit mig icke kunna biträda de sakkunnigas förslag att i allmänhet utsträcka fylleriansvaret till sådana fall, då den berusade uppträder å enskilt område, har jag ansett det böra övervägas, huruvida icke den i gällande lag upptagna hänvisningen till 11 kap. 15 § strafflagen i visst avseende medför en alltför stark begränsning. Jag syftar härmed på det fall, att den berusade anträffas å plats, som väl icke är att hänföra till något av de i nämnda lagrum angivna ställen men där han dock är lätteligen synlig från sådant ställe. Uppenbarligen är i detta fall fylleriets förargelseväckande karaktär i allmänhet icke ringare än under den förutsättning, vid vilken straffbarheten nu är knuten. Det praktiska behovet av en lagändring härutinnan har under utredningen vitsordats, och någon betänklighet häremot synes icke möta. I departementsförslaget har 1 § fördenskull erhållit sådan avfattning, att jämväl det nu berörda fallet skulle omfattas av stadgandet.

Departementsförslaget i denna del företer även i några andra avseenden avvikelser från motsvarande bestämmelse i sakkunnigförslaget.

Sålunda hava de sakkunniga utbytt orden 'starka drycker' i 18 kap. 15 § strafflagen mot uttrycket 'alkoholhaltiga drycker', varjämte efter ordet 'åtbörder' inskjutits orden 'eller uppträdande i övrigt'. De sakkunniga hava emellertid därvid framhållit, att meningen ej varit att i sak göra någon ändring. Det förra utbytet har betingats av den terminologi, de sakkunniga använt i den del av deras förslag, som utgör motsvarighet till 1913 års alkoholistlag. Med 'alkoholhaltiga drycker' förstås enligt särskild bestämmelse (2 §) i nämnda förslag spritdrycker och vin ävensom sådana maltdrycker, vilka innehålla mer än en och åtta tiondedels viktprocent alkohol, varjämte vad om alkoholhaltiga drycker sägs förklarats skola gälla även beträffande andra rusgivande medel, vilka användas såsom ersättningsmedel för sådana drycker. Om, såsom jag tillstyrker, något sammanförande med den egentliga alkoholistlagstiftningen ej kommer att äga rum, synes skäl knappast föreligga för en förändring av den hävdvunna och jämväl annorstädes i lagstiftningen använda beteckningen för sådana drycker, vilka kunna åstadkomma berusning. Mot den nya beteckningen hava ock anmärkningar framställts i flera av de avgivna utlåtandena och detta jämväl med hänsyn till dess användning i nyssberörda del av sakkunnigförslaget. — Såsom skäl för det ifrågasatta inskjutandet av uttrycket 'eller uppträdande i övrigt' hava de sakkunniga anfört, att det vore önskvärt, att beskrivningen fullständigades med ett antydande av även andra ofta förekommande kännetecken, vilka utan att kunna hänföras till 'åtbörder' dock lika väl som dessa karakterisera en persons druckna tillstånd, såsom att han faller omkull och icke förmår röra sig från platsen. Behovet av en dylik, när-

mast såsom ett förtydligande avsedd ändring har bestritts i en del yttranden, och även efter min uppfattning skulle knappast något vara att vinna genom dess upptagande.

I ett par yttranden har ifrågasatts att utbyta ordet 'drucken' mot 'berusad'. Det senare uttrycket har förmenats bättre motsvara den grad av berusning, som avses i domstolarnas nuvarande praxis, och därjämte beteckna något mindre än 'drucken'. Riktigheten av vad sålunda anförts synes kunna starkt ifrågasättas, och enligt min mening föreligger icke tillräckligt skäl att vidtaga ändring i angivet hänseende.

De sakkunniga hava icke funnit sig böra föreslå någon ändring med avseende å de i 18 kap. 15 § strafflagen stadgade böteslatituderna. Oaktat dessa i sin nuvarande form tillkommit så sent som genom 1925 års lagändring, synes det mig nödvändigt att i nu förevarande sammanhang spörsmålet om beredande av större effektivitet åt fylleristrafvet upptages till närmare övervägande. Nämnda lagändring lärer, såsom ock uttalanden under förarbetena utvisa, knappast få uppfattas såsom en slutgiltig lösning av detta spörsmål; såsom ett provisorium torde den hava ägt fullt berättigande med hänsyn till det påtagligen otillräckliga bötesmaximum, vilket förut var gällande. Men det bötesstraff, som då infördes — bortsett från den särskilda latituden för fylleri under försvårande omständigheter — kan i betraktande av penningvärdets fall anses endast i ringa mån överstiga det straffmått, som fastställdes vid strafflagens tillkomst. Att lagstiftningen sålunda vid bedömandet av fylleriet intager väsentligen samma ståndpunkt som för mer än sextio år sedan, måste anses i desto högre grad oegentligt, som det icke lärer kunna betvivlas, att under denna tidrymd en skärpt uppfattning av det straffvärda i ett grovt och öppet framträdande spritmissbruk alltmer gjort sig gällande inom alla samhällslager. Med den nykterhetslagstiftning, vilken under de senare årtiondena kunnat öva sitt inflytande på det allmänna tänkesättet, torde ock väl överensstämma, att fylleriet göres till föremål för en strängare beivran än under en tid, då icke någon som helst inskränkning gällde i fråga om rätten att åtkomma rusdrycker. Ett särskilt skäl att nu utvidga böteslatituderna ligger jämväl däri, att fylleriförseelsen överföres till specialstraffrätten; vid fastställande av bötes satser inom dess område plägar numera hänsyn tagas även till önskemålet att domstolen vid straffets utmätande må kunna ägna beaktande åt den sakfälldes betalningsförmåga.

Från nu angivna utgångspunkter har jag ansett mig böra föreslå, att straffet för fylleri bestämmes till böter, högst 500 kronor, eller vid försvårande omständigheter från och med 25 till och med 1,000 kronor. Även efter en sådan skärpning blir straffet ingalunda strängare än vad i vissa nyare utländska lagar eller lagförslag plägar vara fallet.

Redan i sitt över 1920 års riksdagsskrivelse avgivna utlåtande hade kontrollstyrelsen ifrågasatt införande av särskilda straffbestämmelser för återfall i fylleribrottet, och i sitt utlåtande över sakkunnigförslaget har styrelsen hänvisat till nämnda sitt föregående uttalande. I det förslag till lag om ändrad lydelse av 18 kap. 15 § strafflagen, vilket den 23 januari 1925 remitterades

till lagrådet för yttrande, hade upptagits en särskild straffskala för det fall att någon andra gången eller oftare gjort sig skyldig till fylleri och tillika av omständigheterna framginge, att han vore hemfallen åt dryckenskap. I enlighet med lagrådets hemställan uteslöts i det förslag, som förelades riksdagen, denna bestämmelse och upptogs i stället i lagrummet det nuvarande särskilda straffmaximum för det fall att fylleriförseelse blivit begången under försvärande omständigheter. Lagrådet uttalade, att under försvärande omständigheter i dylikt fall naturligtvis även återfall inom kortare tid vore att inbegripa, och föredragande departementschefen fann att med en sådan tolkning förslagets syfte skulle väsentligen kunna uppnås även genom ett stadgande av det innehåll lagrådet angivit. Under hänvisning till vad sålunda förekommit vid fastställandet av den nuvarande lydelsen finner jag ej anledning att härutinnan tillstyrka någon ändring.

Vid nyssnämnda granskning erinrade lagrådet, att den jämväl ifrågasatta utvägen att avsevärt höja straffmaximum över 100 riksdaler skulle innebära, att enkel fylleriförseelse, i rak motsats till vad nu är fallet, komme att beläggas med avsevärt högre straffsats än oljud och annat förargelseväckande beteende (11 kap. 15 § strafflagen). I ett par av de över sakkunnigbetänkandet avgivna yttrandena har nu den mening gjorts gällande, att en utvidgning av fylleristrafrets tillämpningsområde borde medföra en motsvarande ändring i fråga om straffet för förargelseväckande beteende. Vad sålunda erinrats om sammanhanget mellan dessa straffbestämmelser är helt visst beaktansvärt men synes dock icke innefatta något hinder för att vid en utbrytning av fylleristrafret reglera detta straff på det sätt, som finnes mest ändamålsenligt. Goda skäl kunna väl anföras till stöd för ändringar i 11 kap. 15 § beträffande såväl straffsats som tillämpningsområde, men med hänsyn till sambandet mellan detta lagrum och vissa andra lagbestämmelser, vilka därigenom skulle erhålla förändrat innehåll, torde med en dylik lagstiftningsåtgärd böra anstå.

2 §. Redan tidigare har varit under övervägande att vid sidan av den allmänna bestämmelsen om straff för fylleri upptaga ett särskilt stadgande om ansvar för spritmissbruk under vissa omständigheter, vilka icke med nödvändighet innesluta de med fylleristrafret eljest förbundna förutsättningarna. Såsom i det föregående antytts, innehöll det till lagrådet år 1925 remitterade förslaget angående ändrad lydelse av 18 kap. 15 § strafflagen en bestämmelse av innebörd, att den, som vore överlastad av starka drycker under utövning av yrke eller tjänst, varav annans säkerhet till liv eller hälsa berodde, skulle på visst sätt vara förfallen till ansvar, dock att förseelsen finge åtalas av allmän åklagare blott efter angivelse av målsägande eller då den begåtts å ställe, varom i 11 kap. 15 § strafflagen sägs. Mot vad sålunda föreslagits framställde lagrådet vissa anmärkningar. Till en början fann lagrådet, att det vore oegentligt infoga stadgandet i strafflagens kapitel om sedlighetsbrott samt att — ehuru inre grunder syntes tala för ett större krav på nykterhet — det i förslaget använda uttrycket 'överlastad av starka drycker' vore ägnat att framkalla ovisshet huru-

vida straffbudet avsåge även en mindre stark påverkan av starka drycker än som i 18 kap. 15 § strafflagen förutsattes. Med avseende å brottsbestämningen yttrade lagrådet, att begränsningen till sådana fall, då förseelsen ägde rum under utövning av yrke eller tjänst, varav annans säkerhet till liv eller hälsa vore beroende — med vilket uttryck syntes hava avsetts yrke eller tjänst av beskaffenhet att i händelse av bristande omsorg, besinning och ansvarskänsla vid dess utövning fara lätteligen uppstode för andras liv eller hälsa — syntes föga lycklig. Icke ett bestående tjänsteförhållande, ej heller yrkesmässigheten, utan redan arten av den utövade verksamheten borde tilläggas betydelse. Att vidare — såsom framginge av det föreslagna stadgandet att för vissa fall offentligt åtal gjordes beroende av målsägares angivelse — straffbarhet inträdde först då fara för bestämd person inträtt, syntes särskilt i fråga om motorfart, vilket torde vara det mest praktiska fallet, ägnat att väsentligt avtrubba stadgandets effektivitet. Även om de berörda olägenheterna avlägsnades, bleve det otvivelaktigt en vanskelig uppgift att på ett lagtekniskt och praktiskt tillfredsställande sätt infoga ett stadgande med i huvudsak likartat syfte i den allmänna strafflagen. Lagförslagets innebörd vore ju att vid sidan av de straffbud, som trädde i funktion vid uppsåtligen eller genom vållande förorsakad kroppsskada, skulle med straff beläggas redan ett visst slags vållande till inträde av risk för att sådan skada uppstode. Att sålunda förflytta straffreaktionens inträde till ett tidigare stadium innebure, då det skedde i form av ett straffbud i allmänna lagen av en i viss mån generell läggning, ett principiellt steg, som lämpligen komme under övervägande vid en mera omfattande lagreform. Vid sådant förhållande vore det desto större anledning att pröva, huruvida ett dylikt generellt lagbud, omfattande varjehanda skiftande situationer och levnadsförhållanden, verkligen vore påkallat av något trängande behov. Så syntes knappast vara fallet. I fråga om de situationer, som vid förslagets avfattande syntes hava främst hållits i sikte, kunde sägas, att skydd för den fara, som vore i fråga, på mera effektivt sätt bereddes eller kunde beredas genom straffstadgande i specialförfattning eller ock i annan form än straff. Emellertid kunde ifrågasättas om ej i förordningen om motorfordon bötesstraff borde stadgas för den, som i berusat tillstånd förde automobil. Lagrådet hemställde alltså, att ifrågavarande bestämmelser i förslaget måtte helt och hållet utgå och att i samband därmed övervägdes lämpligheten att i berörda förordning införa stadgande om bötesstraff för den som i berusat tillstånd förde automobil, ändock att han icke gjort sig skyldig till att framföra den med otillåten hastighet.

Vid anmälan av lagrådets utlåtande anförde min företrädare i ämbetet bland annat, att, ehuru för den allmänna rättsuppfattningen det torde framstå såsom i särskild grad straffvärt, om någon i berusat tillstånd utövade yrke eller tjänst, därav annans säkerhet till liv eller hälsa berodde, fog icke syntes kunna fränkännas den uppfattning, att frågan om en längre gående ändring i detta avseende icke borde upptagas till behandling annat än i sammanhang med en vidsträcktare reform. Genom upptagande av en särskild straffskala för fylleri under försvärande omständigheter vunnes, om icke full

motsvarighet, så dock i stort sett vad med remitterade förslaget åsyftats. I detta sammanhang erinrade föredraganden, på sätt förut av mig omnämnts, att det möjligen kunde visa sig lämpligt att bestämmelserna i detta ämne utbrötes ur strafflagen och sammanfördes med vissa andra hithörande föreskrifter i en särskild författning, en fråga, som torde komma under prövning vid fortsatt behandling av 1920 års riksdagsskrivelse. — Med hänsyn till vad sålunda förekommit upptogs ifrågavarande bestämmelse icke i det förslag, som sedermera antogs av riksdagen.

Med anledning av väckta motioner hade riksdagen redan i skrivelse den 27 maj 1924 (nr 212) anhållit, att Kungl. Maj:t ville efter verkställd utredning antingen själv meddela eller, därest så ansåges erforderligt, för riksdagen framlägga förslag till skärpta bestämmelser i syfte att förebygga trafikolyckor till följd av trafikpersonals förtäring av alkoholhaltiga drycker. I skrivelsen uttalades den uppfattningen, att behov av skärpning av gällande bestämmelser i förevarande hänseende föreläge särskilt beträffande förare av motorfordon; ehuru behovet för annan trafikpersonals del icke syntes vara lika starkt, borde likväl utredningen icke från början begränsas till allenast motorfordonsförarna. Sedan yttranden över skrivelsen inhämtats från åtskilliga myndigheter och enskilda sammanslutningar, framlade Kungl. Maj:t i proposition (nr 114) till 1925 års riksdag förslag till den ändring i 41 § motorfordonsförordningen, varigenom detta stadgande erhöll den nuvarande, av mig redan omnämnda lydelsen. Därvid anförde vederbörande departementschef — efter att hava erinrat om lagrådets uttalande i fråga om denna straffbestämmelse ävensom redogjort för nyssnämnda yttranden — att beträffande annan trafikpersonal än motorfordonsförare i allmänhet redan funnes tillräckliga garantier för trafiksäkerheten i form av möjlighet att vidtaga disciplinära åtgärder och att för det dåvarande anledning saknades att föreslå några särskilda åtgärder i detta hänseende beträffande andra än nämnda förare.

För de sakkunnigas ståndpunkt med avseende å nu förevarande spörsmål har jag redogjort vid 1 § i departementsförslaget. I samband därmed har jag uttalat min anslutning till den uppfattning, som kräver införande av ett allmänt straffbud för det fall att någon är berusad vid utövning av sådan verksamhet, där påverkan av starka drycker — även i viss ringare grad — är ägnad att medföra fara för människor eller egendom. Väl har den år 1925 vidtagna ändringen i motorfordonsförordningen möjliggjort, att den kan komma att straffas, som i berusat tillstånd utövar viss motorfart, och otvivelaktigt har därmed en tämligen vidsträckt straffbestämmelse införts i fråga om en verksamhet, som erbjuder ett särskilt stort riskmoment. Jämväl andra områden av mänsklig verksamhet finnas emellertid, inom vilka ett dylikt moment är synnerligen betydande. Särskilt den allt vidsträcktare användningen av tekniska och maskinella hjälpmedel är ägnad att framhäva faran av alkoholförbrukning bland yrkesutövare av skilda slag. De sakkunniga hava ock erinrat om andra arter av verksamhet, vilka i detta avseende påkalla uppmärksamheten. Det lär icke vara underkastat minsta tvivel, att för rättsmedvetandet det framstår såsom synnerligen förkastligt, om någon i utövning av sådan verksamhet icke

uppfyller kravet på fullkomlig nykterhet. Att i stor utsträckning detta förhållande lämnats obeaktat av lagstiftningen och i varje fall icke i allmänhet kännetecknats såsom brottsligt, framstår därför såsom en allvarlig brist. Att för den felande stundom kunna inträda påföljder av annan art, såsom skadeståndsskyldighet och disciplinär bestraffning, gör härvidlag knappast någon ändring, då dessa påföljder äro av väsentligt annan karaktär än ett allmänt straffbud. Deras utkrävande blir städse, då fråga är om annan än offentlig verksamhet, beroende av privata personers avgörande. Behovet av en ansvarsbestämmelse av nu antytt innehåll har ock vitsordats i vissa av de i ärendet avgivna yttrandena. De betänkligheter, vilka tidigare yppats mot en dylik bestämmelses upptagande i lagstiftningen, torde väsentligen hänföra sig till dess infogande i allmänna strafflagens fylleribestämmelse. Då nu detta sammanhang upplöses, vill jag för min del tillstyrka, att en blivande lag om straff för fylleri kommer att innehålla jämväl ett stadgande i angiven riktning.

Vad angår det närmare innehållet av ett sådant stadgande, synes mig brottsbestämningen böra ske i huvudsaklig överensstämmelse med de av lagrådet år 1925 antydda synpunkterna. I detta hänseende har uttalats den uppfattningen, att straffbudet borde avse även en mindre stark påverkan av starka drycker än som förutsattes i 18 kap. 15 § strafflagen. På vad sätt detta lämpligast må bringas till uttryck synes i någon mån tveksamt. De svårigheter, som härvid möta, framträdde särskilt vid den omformulering av straffbestämmelsen i 41 § motorfordonsförordningen, vilken vidtogs år 1925. Sälunda uttalades i propositionen — under erinran att den i förordningen stadgade påföljden för den, som i berusat tillstånd framförde automobil, nämligen ovillkorlig indragning av körkortet, ej obligatoriskt inträdde, om föraren varit endast i mindre grad påverkad av starka drycker — att stadgandet borde så avfattas, att straff komme att drabba även i de lindrigare fall av påverkan, som visserligen innebure fara för trafiksäkerheten, men där ett obligatoriskt återkallande av körkortet icke lämpligen borde föreskrivas. Beträffande ordvalet vid karakteriserande av den grad av alkohelpåverkan, som borde fordras för straffbarhet, förordades det i förordningen angående försäljning av rusdrycker (59 § under 3) använda uttrycket 'synbarligen berörd av starka drycker', vilket, på samma gång det markerade en skillnad från strafflagens ordval i fråga om ansvar för fylleri, vore av den art, att det icke kunde föranleda godtycke vid tillämpningen. — Första lagutskottet framställde emellertid i utlåtande (nr 34) vissa anmärkningar mot den ifrågasatta nya avfattningen. Efter att hava erinrat, att, såsom redan i 1924 års riksdagsskrivelse framhållits, det måste anses fullt berättigat att på motorfordonsförare ställa stränga krav på måttlighet i bruket av alkoholtunga drycker, så att förtäringen av sådana icke i någon mån menligt påverkade kropps- och själsförmögenheter och därigenom gjorde honom mindre lämpad att föra motorfordon, yttrade utskottet, att den i propositionen föreslagna formuleringen nära anslöte sig till den i 18 kap. 15 § strafflagen meddelade bestämmelsen. Dennas ändamål vore dock ett helt annat än det, som borde vara avgörande vid utformningen av stadgandet i motorfordonsförordningen. Med den senare bestämmelsen borde åsyftas den fara för annans liv eller hälsa, som en

motorfordonsförarens alkoholförtäring kunde medföra. Men en fara i sådant hänseende kunde obestriddligen föreligga, även om förarens påverkan av alkohol icke vore synbar. Utskottet ville ock erinra om de allmänt kända svårigheter, vilka mötte, när det gällde att bevisa, att en person varit berusad. Skulle bevisvårigheterna på ett tillfredsställande sätt undanröjas, borde man låta bevisningen närmast avse det lättare kontrollerbara sakförhållandet, huruvida den tilltalade förtärt starka drycker. Domstolens uppgift bleve det därefter att efter förekommande omständigheter bilda sig en uppfattning därom, huruvida detta förtärande skäligen kunde antagas hava påverkat honom vid körningen. Utskottet hemställde därför om en sådan lydelse, att straffbudet skulle avse den, som förtärt starka drycker å sådan tid och till sådan myckenhet, att det skäligen kunde antagas, att han vid körningen varit därav påverkad. — I enlighet med en vid utskottets utlåtande fogad reservation blev det i propositionen framlagda förslaget av riksdagen godkänt i oförändrat skick, i andra kammaren efter votering med 88 röster mot 67, vilka avgåvos för utskottets förslag.

Vid införande i den nu tillämnade lagen av ett stadgande med samma syfte som straffbudet i motorfordonsförordningen men av mera generell innebörd torde uttrycket 'synbarligen berörd av starka drycker' knappast kunna oförändrat upptagas. Det av första lagutskottet anmärkta förhållandet, att formuleringen nära ansluter sig till strafflagens fylleribestämmelse, framträder än starkare, då, såsom här bleve fallet, bestämmelserna ställas vid sidan av varandra i samma lag. Uttrycket 'synbarligen' kan till utmärkande av berusningsgraden väl användas i 1 §, där fråga är om det fall av fylleri, som bedömes främst ur synpunkten av allmän ordnings iakttagande. Men i 2 §, där grunden för straffbestämmelsen är den i det särskilda fallet förekommande faran av en av alkohol påverkad persons uppträdande, synes samma uttryck knappast träffa det rätta. Vid behandlingen i riksdagen av förslaget till ändring i motorfordonsförordningen framhölls, att man vid upptagande i vår strafflagstiftning av den nya princip, som ett stadgande om ansvar utan vållande till skada innebure, till en början finge åtnöjas med en i viss mån ofullständig men i stället klart avgränsad bestämmelse för att framdeles övergå till en mera vid avfattning. Även om nämnda uttryck, som ursprungligen — i förordningen om rusdrycksförsäljning — använts för att utmärka en straffbarhet (jfr 78 §) av helt annan karaktär, möjligen icke vid tillämpningen av motorfordonsförordningen medfört några mera väsentliga tolkningssvårigheter, synes det dock i ett stadgande av allmännare räckvidd icke medgiva den anpassning efter olikartade fall, vilken därvid är oeftergivlig. Då exempelvis ensamt inom maskinindustrien arbetsformerna förete betydande växling, och man vidare har att taga hänsyn till en gradvis stigande skala från sådan påverkan av alkohol, som blott orsakar en jämförelsevis ringa nedsättning av själsförmögenheterna, till den grad av berusning, som helt upphäver självkontrollen, inses lätt, att från stadgandets tillämplighetsområde icke kunna avskäras alla de fall, där sagda påverkan icke tager sig sådana uttryck, att den kan sägas vara 'synbar'. Välbekant är, att även en jämförelsevis obetydlig mängd alkohol kan åstadkomma

en sådan nedsättning av självkontrollen, som med avseende å vissa slag av verksamhet utan tvekan måste betecknas som riskabel. I ett par yttranden har ock anmärkts, att med det sätt, varpå straffbarhetsgraden i 41 § motorfordonsförordningen blivit angiven, stadgandet visat sig icke vara tillräckligt effektivt. Med hänsyn härtill finner jag mig böra tillstyrka, att åt det nya stadgandet gives sådan innebörd, att straff inträder, där någon är av starka drycker så påverkad, att han ej kan antagas äga nödigt herravälde över sina handlingar. Vad angår bevisemat, torde, om en sådan formulering väljes, i huvudsak äga tillämpning vad första lagutskottet år 1925 i det då föreliggande speciella spörsmålet yttrade med avseende å bevisskyldighetens inriktande på frågan, huruvida den tilltalade förtärt starka drycker, ävensom angående domstolens uppgift att efter förekommande omständigheter bilda sig en uppfattning därom, huruvida detta förtärande skäligen kan antagas hava påverkat honom vid utövningen av den verksamhet, varom fråga är. Att ej heller med ett på sådant sätt avfattat stadgande svårigheten att förebringa erforderlig bevisning är för alla fall utesluten, ligger i öppen dag. För att ernå full effektivitet vore uppställandet av fordran på absolut avhållsamhet från rusdrycker i här avsedda fall otvivelaktigt väl grundat, men en så vittgående bestämmelse torde näppeligen kunna ifrågasättas till införande i detta sammanhang. Med det föreslagna stadgandet vinnes likväl, att i fråga om alla de olika slag av verksamhet, som här avses, utövaren har att iakttaga en högre grad av måttlighet än som utmärkes genom bestämningen att han icke må vara 'synbarligen berörd' av starka drycker.

Med avseende å arten av den verksamhet, som här kan komma i fråga, har jag ansett stadgandets tillämpning icke böra begränsas till sådana fall, då nedsättning i självkontrollen är riskabel med hänsyn till människors liv eller hälsa, utan omfatta jämväl verksamhet, där under angivna omständigheter ett betydande egendomsvärde kan sättas på spel.

Straffet för den i 2 § avsedda förseelsen vill jag föreslå till böter från och med 25 till och med 2,000 kr., varjämte vid försvärande omständigheter må kunna dömas till fängelse i högst tre månader. I fråga om storleken av det föreslagna bötesmaximum kan hänvisas till vad jag under 1 § yttrat angående önskemålet att kunna ägna beaktande åt den sakfälldes betalningsförmåga.

Införes den nu föreslagna bestämmelsen, lär en härav betingad ändring böra vidtagas i förordningen om motorfordon. I detta hänseende torde i sinom tid chefen för kommunikationsdepartementet komma att framlägga förslag.

Upptagandet i 2 § av ansvarsbestämmelse för nu berörda fall av fylleri erhåller betydelse i visst avseende, där i annan lagstiftning hänvisning skett till stadgande om straff för dylikt brott. Sålunda inträder härigenom en utsträckt tillämpning av föreskriften i 37 § rusdrycksförordningen angående skyldighet för domstol att insända utslag, varigenom någon sakfällts för fylleri, till hans hemortsbolag. Denna utvidgning tillgodoser utan vidare det syfte, som avsetts, då i ett par yttranden hemställts om åläggande för domstolarna att underätta bolaget jämväl då motorförare ådömts ansvar jämlikt 41 § motorfordons-

förordningen. Här bör ock erinras om stadgandena i 1 § 2 mom. alkoholist-lagen samt rusdrycksförordningen 34 § under 2).

3 §. I anslutning till 1 § andra stycket i 1841 års förordning hava de sakkunniga föreslagit ett stadgande (51 §) av innehåll att, där någon inför domstol eller annan myndighet eller vid allmän sammankomst eller förrättning är synbarligen berörd av starka drycker, han må genast avvisas. Med avseende å denna föreskrift har särskilt framhållits, att befogenheten att avvisa rusig person från offentliga förhandlingar ansetts böra inträda redan vid en mindre grad av berusning än som avses i 48 § av sakkunnigförslaget (1 § i departementsförslaget).

Det är också min uppfattning, att stadgande i detta ämne ej bör saknas i den nya lagen. Vål torde, om särskild bestämmelse härutinnan ej meddelades, i stället allmänna rättsregler kunna åberopas till stöd för åtgörande i ändamål att avlägsna den, som vid nu avsedda tillfällen uppträder berörd av starka drycker och därigenom stör ordningen eller väcker förargelse. Emellertid synes det vara av praktisk betydelse, att rätten till avvisande göres beroende allenast av det faktum att någon är berusad, oavsett hans uppträdande i övrigt. I fråga om graden av berusning kan jag ansluta mig till den av de sakkunniga uttalade uppfattningen. Mot användande i detta sammanhang av uttrycket 'synbarligen berörd' möter tydligen icke samma betänklighet som beträffande dess upptagande i 2 §.

4 §. Enligt 7 § i 1841 års förordning emot fylleri och dryckenskap må var och en, som av starka drycker överlastad träffas å väg eller gata, när hans behöriga vårdande icke annorledes låter sig verkställa, förvaras i häkte, till dess han återvunnit sina sinnens fulla bruk. Gör han å nämnda eller andra allmänna ställen oljud eller förnärmar han andras fred och säkerhet, skall han ovillkorligen i häkte inmanas. Utförandet av dessa åtgärder åligger polisman. I ett flertal polisinstruktioner äro också föreskrifter meddelade därom.

I de sakkunnigas förslag hava häremot svarande bestämmelser upptagits i 52 §. I motiven har åberopats ett uttalande av polismästaren i Stockholm i yttrande över 1920 års riksdagsskrivelse. Däri har anförts huvudsakligen följande:

Ifrågakomna bestämmelser i 1841 års förordning vore faktiskt i de flesta fall av avgörande betydelse även i fråga om åtal för fylleri. I allmänhet kunde nämligen tillräcklig bevisning i fråga om fylleriförseelsen åstadkommas endast då den överlastade blivit anhållen. Enligt nyssnämnda bestämmelser vore det emellertid, om en drucken person ginge sin väg fredligt fram, beträffande inskridande mot honom från polisens sida avgörande, huruvida det kunde vara rådligt eller ej att lämna honom utan vård. Han finge ej anhållas allenast av den anledningen, att han kunde åtalas för fylleri. En förändring i skärpande riktning därhän, att polisen skulle bliva berättigad anhålla var och en, som kunde åtalas för fylleri, torde visserligen såsom innebärande ett alltför långt gående ingrepp i den personliga friheten icke överensstämma med den allmänna rättsuppfattningen. Därigenom skulle nämligen alla fylleriförseelser i ett mycket betydelsefullt avseende bliva likställda med grövre brott, något som ej kunde

vara rimligt eller berättigat. Men beträffande dem, som i fylleri förnärmade andras fred eller säkerhet eller eljest störde den allmänna ordningen, borde en omarbetning ske. Uttrycket 'förnärma andras fred eller säkerhet' syntes sålunda ej vara tillräckligt omfattande utan borde kompletteras, så att därav otvetydigt framginge, att var och en, som i fylleri störde den allmänna ordningen, kunde anhållas.

De sakkunniga hava för egen del anfört, att de i anslutning till polismästarens uttalande ansett 7 § i 1841 års förordning böra omredigeras så, att *dels* drucken person finge anhållas i vårdnadssyfte, när fylleriet, utan att vara förenat med annat ordningsstörande uppträdande, ägde rum å väg eller gata eller annan därmed likställd allmän plats, vartill hänförts även intill sådan allmän plats beläget enskilt område, där vederbörande obehörigen uppehölle sig, *dels ock* att sådan person ovillkorligen skulle anhållas, då han, i fylleri, gjorde oljud eller förnärmade annans fred eller säkerhet eller i övrigt uppträdde störande vare sig å nyss nämnd plats eller å därintill beläget enskilt område, där han obehörigen uppehölle sig, eller i övrigt å vilket annat som helst till allmän plats hänförligt ställe. Därjämte har tillfogats en uttrycklig bestämmelse om polismyndighetens — för övrigt enligt de sakkunnigas mening självklara — rätt att kvarhålla den anhållne till dess förhör med honom hunnit anställas.

Mot de sakkunnigas förslag i denna del hava vissa anmärkningar framställts. Tydligt har ståndpunkten icke kunnat godkännas i de utlåtanden, däri sakkunnigförslaget ansetts gå för långt beträffande ansvarets utsträckande till fylleri å enskilda områden. Sålunda har i det av överståthållarämbetet åberopade yttrandet från polismästaren i Stockholm hemställts, att stadgandena om anhållande av berusad person måtte avfattas i överensstämmelse med de synpunkter, polismästaren anfört i fråga om den ansvarsbestämmelse, som upptagits i 1 § av det nu framlagda förslaget, och att såsom skäl för anhållande måtte angivas den omständigheten, att omhändertagandet funnes erforderligt för avvärijande av fara för ordning eller säkerhet. Härutinnan har erinrats att den normalinstruktion för polispersonal, som den 12 december 1925 faststälts av chefen för socialdepartementet, i 8 § innehölle den allmänna regeln, att polisman hade att, om det för upprätthållande av allmän ordning vore av nöden, 'anhålla den vars uppträdande innefattar ett störande av eller en omedelbar fara för den allmänna ordningen'. I fråga om berusad person funnes ej någon anledning till sådan begränsning, att faran skulle vara omedelbart för handen. — I ett par yttranden har anförts, att föreskriften om ovillkorligt anhållande i vissa fall vore mindre lämplig så vitt angår landsbygden. Från ett håll har även framhållits vikten av en sådan avfattning, att ingripande ej sker i fall, då det skulle te sig som ett obehörigt intrång i hemlivet, med hänsyn vartill undantag borde göras beträffande de i 11 kap. 10 § strafflagen avsedda ställen. Å andra sidan har i ett yttrande, däri icke framställts någon invändning mot sakkunnigbetänkandet såvitt rör utvidgningen av fylleriansvaret, emellertid uttalats, att det syntes mindre lämpligt att i fråga om anhållande av berusad å enskilt område uppställa det villkor att vistelsen där ägde rum utan lov eller utan

giltig anledning. Dock borde viss inskränkning göras beträffande rätten att inomhus anhålla någon för fylleri. Anmärkas må ock, att kontrollstyrelsen i det förut omnämnda tidigare yttrande, till vilket styrelsen nu hänvisat, framhållit önskvärdheten av att anhållande skedde ej blott då fyllieriet åtföljdes av skräll, handgripligheter, antastande av personer eller andra ordningsstörande handlingar.

Lika med de sakkunniga anser jag den bestämmelse om överlastad persons anhållande och intagande i häkte, vilken lämpligen torde upptagas i nu förevarande lag, böra i förhållande till motsvarande föreskrifter i 1841 års förordning innefatta möjlighet till något vidgad verksamhet från ordningsmaktens sida. Att i detta hänseende polisens ingripande numera äger rum i större omfattning än vid tillkomsten av förordningen förutsattes, lär vara ovedersägligt. Det moderna livet, åtminstone i samhällen med tätare bebyggelse, kan icke medgiva samma efterlåtenhet mot berusade individer som förr. Sålunda är det tydligt, att redan den alltmer ökade trafiken ofta nödgar polisen att omhändertaga den, som träffas berusad å allmän plats. I själva verket avse de flesta åtalen för fylleri personer, som anhållits därför att de på grund av sitt tillstånd icke kunnat lämnas utan vård. Men jämväl ur ren ordningssynpunkt torde ett kraftigare inskridande mot den druckne vara påkallat. Att allmänheten numera i hög grad reagerar mot ett av starka drycker påverkat uppträdande även där det tidigare knappast skulle uppfattats såsom egentligen störande, lär stå utom tvekan. Detta sammanhänger uppenbarligen med ett ändrat betraktelsesätt över huvud i fråga om dem, som göra sig skyldiga till missbruk av starka drycker. Härvidlag torde de uttalanden, som från ämbetsmyndigheters sida föregått de tid efter annan vidtagna ändringarna i fylleri lagstiftningen, bära tillräckligt vittnesbörd. Det lär knappast vara överdrivet påstå, att det hos de flesta människor väcker förargelse, om en berusad person utätter sig för allmänhetens blickar. För min del finner jag därför ifrågavarande bestämmelse kunna erhålla en lydelse, som i högre grad än den nuvarande lämnar utrymme för ett i allmänhet efter omständigheterna lämpat ingripande. Åt vederbörande polisman lär kunna överlämnas att bedöma, huruvida sådant anhållande, som här avses, är påkallat med hänsyn till den berusades behov av vård eller för upprätthållande av ordning och säkerhet. Ett stadgande av denna innebörd torde desto mindre böra väcka betänklighet som den däri inneslutna befogenheten i huvudsak endast är att anse såsom en naturlig konsekvens av polismyndighetens allmänna ordningsuppgifter. — Det av de sakkunniga föreslagna stadgandet om rätt för polismyndigheten att kvarhålla den anhållne för förhör efter det han åter blivit nykter har jag ansett lämpligen böra utgå. Detta spörsmål torde nämligen beröra jämväl andra områden av polisens verksamhet. Att stadgandet icke är behöfligt för att polismyndigheten skall vara berättigad anställa förhör, hava även de sakkunniga funnit.

I de sakkunnigas förslag har angående den, som anhållits för fylleri, uttryckligen angivits, att han finge förvaras i häkte 'eller annat tjänligt rum'. Detta tillägg har uteslutits i departementsförslaget, då med uttrycket 'häkte' torde avses sådana förvaringsarrestar, vilka i allmänhet kunna ifrågakomma.

Till bestämmelserna angående fylleri i 18 kap. 15 § strafflagen och i 1841 års förordning ansluta sig föreskrifter, meddelade i lagen den 20 juni 1924 angående förverkande i visst fall av spritdrycker och vin. I denna lag, som äger giltighet till och med den 30 juni 1928, stadgas, att, om sådana varor eller rusgivande ersättningsmedel för dem påträffas hos person, som anhålles för fylleri, skall vad sålunda påträffats tagas i förvar av polismyndigheten och, där ansvar ådömes för fylleriförseelsen, dömas förverkat, såvida ej särskilda omständigheter till annat föranleda. Med drycker och ersättningsmedel, som enligt detta stadgande dömas förverkade, skall förfaras på sätt i 90 § 2 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker föreskrives; och skall belopp, som erhålles vid föryttring av förverkad vara, tillfalla kronan.

Bestämmelser, motsvarande de nu nämnda, funnos ursprungligen intagna i den — likaledes blott provisoriska — förordningen den 22 juni 1921 angående rusdryckers förverkande i vissa fall m. m. I samband med att en del av denna förordnings bestämmelser om förverkandepåföljd införlivades med den år 1924 utfärdade lagen med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin, ansågs emellertid den nyssnämnda särskilda lagen den 20 juni 1924 om förverkande böra utfärdas. Föredragande departementschefen erinrade, att lagrådet vid behandling av förslag till 1921 års förverkandeförordning anförde, att nu ifrågakvarande bestämmelser rätteligen hörde hemma i strafflagens 18 kap. och att det näppeligen kunde försvaras att i en permanent lagstiftning bibehålla dem i nämnda förordning. Något inarbetande i strafflagen ansågs dock icke lämpligen kunna ske med hänsyn till ifrågasatt utbrytande av bestämmelserna om fylleri. Då sålunda den anordning tillitats, att stadgandena om ifrågakvarande förverkandepåföljd upptagits i en särskild författning, har denna erhållit begränsad giltighetstid i ändamål att föreskrifternas sammanförande med stadgandena angående fylleriansvar — vare sig i strafflagen eller i särskild lagstiftning — ånyo skulle upptagas till bedömande.

Av vad nu anförts läres följande, att ifrågakvarande förverkandebestämmelser böra införlivas med den föreslagna nya lagen mot fylleri. Detta har ock varit de sakkunnigas uppfattning (53 §). Någon väsentlig ändring i sak torde därvid icke böra vidtagas. Emellertid måste tydligen stadgandets tillämplighetsområde bestämmas på sätt föreslagits beträffande lagen i övrigt. Stadgandet i denna paragraf bör således hänföra sig till 'starka drycker'. Att detta uttryck motsvarar det av de sakkunniga jämväl här använda uttrycket 'alkoholhaltiga drycker' och följaktligen innefattar också 'rusgivande ersättningsmedel', framgår av vad jag anförde i motiveringen till 1 §. Genom den av mig nu föreslagna omformuleringen sker måhända någon utvidgning av bestämmelsens tillämpning. Den torde dock stå i god överensstämmelse med den äldre bestämmelsens syfte, vilket angivits vara, att den, som blivit anhållen och dömd för fylleri, icke omedelbart efter det han åter nyktrat till skall direkt sättas i frestelse att ånyo berusa sig, varjämte förverkandet synes ha antagits skola verka i viss mån uppfostrande.

I fråga om förfarandet med förverkad vara har jag i likhet med de sakkunniga

efter någon jämkning av ordalagen upptagit den i 1924 års lag gjorda hänvisningen till rusedrycksförordningen. — Angående användningen av belopp, som erhålles vid varans föryttring, är stadgat i förslaget 7 §.

6 §. Såsom redan vidrörts, gör sakkunnigförslaget (54 §) i vissa fall offentligt åtal beroende av målsägares angivelse. Om förslaget följdes i denna del, skulle den av mig under 2 § upptagna förseelsen, där ej angivelse skett, allenast under särskilda förhållanden kunna åtalas av allmän åklagare. Då jag emellertid ansett straffbarhet enligt 2 § böra inträda oavsett huruvida fara uppkommit för bestämd person, lär en naturlig följd härav bliva, att förseelsen städse hemfaller under allmänt åtal.

Åtal för förseelse enligt den föreslagna lagen lär böra anhängiggöras hos polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol. I motsats till de sakkunniga har jag icke funnit nödigt upptaga regeln i 1841 års förordning, 10 §, om behörig domstol för det fall att annat under fylleri begånget brott hör under viss domstol eller skall avdömas av särskild domstol. Härutinnan må erinras, att flertalet av de särskilda domstolar, till vilka 1841 års förordning hade att taga hänsyn, numera upphört.

I några yttranden har hemställts om särskilda bestämmelser i syfte att hos polismyndigheterna inskräpa vikten av att överträdelse av bestämmelserna mot fylleri verkligen bliva beivrade (jfr 11 § i 1841 års förordning). Med hänsyn till allmänna regler angående åklagares skyldighet att utföra åtal för brott, som ej uttryckligen undantagits från allmänt åtal, har jag emellertid ej ansett dylikt stadgande vara behöfligt eller lämpligt.

7 §. Enligt lagen ådömda böter ävensom belopp, vilket erhålles vid föryttring av förverkad vara, lära böra tillfalla kronan. Sedvanligt stadgande om böternas förvandling i händelse av bristande tillgång till deras fulla gäldande har i detta sammanhang upptagits.

Ikraftträdandet.

Som tid för lagens ikraftträdande torde lämpligen kunna bestämmas den 1 juli 1928. Från och med samma dag böra i så fall 18 kap. 15 § strafflagen och 1841 års förordning upphöra att gälla. Då giltighetstiden för 1924 års förverkandelag utgår med juni månad 1928, erfordras icke särskilt stadgande om denna lags upphävande. Emellertid synes nödigt föreskriva, att, där egendom tagits i förvar jämlikt sistnämnda lag, de i 5 § av den nya lagen meddelade bestämmelserna skola efter den 30 juni 1928 tillämpas med avseende å dylik egendom.

I departementsförslaget ej upptagna bestämmelser.

Slutligen tillåter jag mig beröra ett par bestämmelser i 1841 års förordning, till vilka motsvarighet saknas i det förslag jag nu framlägger.

I sakkunnigförslaget (49 §) återfinnes den i 3 § nämnda förordning meddelade föreskriften att, om någon begår brott i fylleri, hans tillstånd ej må

lända honom till ursäkt. Detta stadgande har med hänsyn till allmänna strafflagens bestämmelser om tillräknelighet för brottslig gärning ej införts i departementsförslaget.

Lika med de sakkunniga har jag funnit 5 och 6 §§ i förordningen icke böra överföras till den nya lagstiftningen. Förstnämnda stadgande berör ett förhållande, som regleras i 59 § rusdrycksförordningen (jfr 22 § pilsnerdricksförordningen), och den i 6 § upptagna bestämmelsen torde med hänsyn till nu gällande restriktiva rusdryckslagstiftning sakna betydelse.»

Föredraganden uppläser härefter förutnämnda inom justitiedepartementet upprättade förslag till *lag med vissa bestämmelser mot fylleri*, av den lydelse bilaga B till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets yttrande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
N. Cervin.

De sakkunnigas förslag.

4 KAP.

Ansvarsbestämmelser.

48 §.

1 mom. Överlastar sig någon av alkoholhaltiga drycker så, att av hans åtbörder eller uppträdande i övrigt eller av hans orediga sinnesförfattning synbarligen märkas kan, att han är drucken, och träffas han i sådant tillstånd å allmän plats, eller å enskilt område där han olovligen eller utan giltig anledning uppehåller sig, straffes för fylleri med böter från och med fem till och med etthundra kronor. Äro omständigheterna försvärande, vare straffet böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

2 mom. Med allmän plats förstås i denna lag väg, gata, torg eller annan plats, som är upplåten för allmän samfärdsel eller eljest allmänneligen befares eller där allmän marknad eller auktion hålles, eller järnvägståg, passagerarfartyg eller annat dylikt fortskaffningsmedel, som är för allmänheten tillgängligt, eller rum, där offentligt föredrag hålles eller offentlig föreställning pågår, eller där mat eller dryck tillhandahålles allmänheten till förtäring eller eljest varor hålles till salu för allmänheten, eller annat ställe, som, mot eller utan avgift, är för allmänheten upplåtet.

49 §.

Begår någon brott i fylleri, må hans tillstånd ej lända honom till ursäkt, utan skall han vara underkastad, jämte det ansvar för fylleriförseelsen, som efter denna lag kan följa, alla de påföljder å brottet, som lag och författningar i varje fall föreskriva.

51 §.

Är någon inför domstol eller annan myndighet eller vid allmän sammankomst eller förrättning synbarligen berörd av alkoholhaltiga drycker, må han genast avvisas.

52 §.

Anträffas någon överlastad av alkoholhaltiga drycker, såsom i 48 § 1 mom. sägs, å väg, gata, torg eller annan plats, som är upplåten för allmän samfärdsel eller eljest allmänneligen befares eller där allmän marknad eller auktion hålles, eller å intill sådan plats beläget enskilt område där han olovligen eller utan giltig anledning uppehåller sig, må han, när det för hans behöriga vårdande finnes erforderligt, anhållas och i häkte eller annat tjänligt rum förvaras, till dess han återvunnit sina sinnens bruk.

Gör han oljud eller förnärmar annans fred eller säkerhet eller uppträder eljest störande å allmän plats, som nu är nämnd, eller å därintill beläget enskilt område, där han olovligen eller utan giltig anledning uppehåller sig, eller å allmänt ställe i övrigt, varom i 48 § 2 mom. förmåles, skall han ovillkorligen, på sätt ovan är sagt, omhändertagas.

Den anhållne skall, sedan det onyktra tillståndet upphört och förhör med honom kunnat hållas, försättas på fri fot, därest han ej av annan anledning efter lag må i häktet kvarhållas.

53 §.

Påträffas hos den, som anhålles för fylleri, alkoholhaltiga drycker, skall vad sålunda påträffats tagas i förvar av polismyndigheten och, där ansvar ådömes för fylleriförseelsen, dömas förverkat, såvida ej särskilda omständigheter till annat föranleda.

Med det sålunda förverkade skall förfaras på sätt om försäljning eller förstörande av rusedrycker, vilka förklarats förbrutna, är särskilt stadgat.

54 §.

Förbrytelse mot denna lag åtalas av allmän åklagare; dock att där förseelse, varom i 48 § 1 mom. sägs, är begången å enskilt område, som icke är beläget intill allmän plats, varom i 52 § första stycket förmåles, förseelsen ej må av allmän åklagare åtalas, där den ej av den, som äger bestämma över området, till sådant åtal angives.

Åtalet anhängiggöres vid polisdomstol, där sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, där sådan ej finnes, vid allmän domstol i den ort, där förseelsen skett; likväl med iakttagande att, därest den, vilken angives för fylleri, jämväl tilltalas för annat under fylleriet begånget brott, som enligt lag eller särskilda författningar tillhör viss domstol, eller angivelse för fylleri förekommer mot sådan person, som för brott bör av särskild domstol dömas, samma domstol har att till prövning upptaga åtalet för fylleriförseelsen.

55 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom försäljningsbeloppet för förverkat gods tillfalle kronan.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

F ö r s l a g
till
L a g
med vissa bestämmelser mot fylleri.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Överlastar sig någon av starka drycker så, att av hans åtbörder eller orediga sinnesförfattning synbarligen kan märkas att han är drucken, och träffas han i sådant tillstånd å ställe, varom i 11 kap. 15 § strafflagen förmäles, eller å annan plats där han lätteligen synes från sådant ställe, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor. Äro omständigheterna försvårande, vare straffet böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor.

2 §.

Är vid utövning av verksamhet, så beskaffad att i händelse av bristande omsorg eller besinning vid utövningen fara lätteligen uppstår för person eller för egendom av betydande värde, någon av starka drycker så påverkad att han ej kan antagas äga nödigt herravälde över sina handlingar, straffes med böter från och med tjugufem till och med tvåtusen kronor. Äro omständigheterna försvårande, må till fängelse i högst tre månader dömas.

3 §.

Är någon inför domstol eller annan myndighet eller vid allmän sammankomst eller förrättning synbarligen berörd av starka drycker, må han därifrån avvisas.

4 §.

Träffas någon av starka drycker överlastad å plats, som avses i 1 §, må han, där så finnes erforderligt, anhållas och förvaras i häkte till dess han åter blivit nykter.

5 §.

Påträffas starka drycker hos den, som anhålles efter ty i 4 § sägs, skola de tagas i förvar och, där ansvar ådömes efter denna lag, dömas förverkade, så

vida ej särskilda omständigheter till annat föranleda. Med förverkad vara skall förfaras på sätt om rusdrycker, vilka förklarats förbrutna, är särskilt stadgat.

6 §.

Förseelse, som avses i denna lag, åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol.

7 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, så ock belopp, som erhålles vid förtyttring av förverkad vara, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928, från och med vilken dag 18 kap. 15 § strafflagen och förordningen den 16 november 1841 (nr 58) emot fylleri och dryckenskap skola upphöra att gälla.

Har egendom tagits i förvar jämlikt lagen den 20 juni 1924 (nr 227) angående förverkande i visst fall av spritdrycker och vin, skola de i 5 § här ovan meddelade bestämmelserna tillämpas i avseende å egendomen.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 11 januari 1928.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet VON SETH,
 justitierådet WEDBERG,
 regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA,
 justitierådet ALEXANDERSON.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 16 december 1927, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag med vissa bestämmelser mot fylleri*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av ledamoten å justitiedepartementets lagavdelning, hovrättsassessorn Ragnar Gyllenswärd.

Förslaget föranledde följande yttranden av *lagrådet* och dess *särskilda ledamöter*.

F ö r s l a g e t i a l l m ä n h e t.

Justitierådet Alexanderson, med vilken *regeringsrådet Planting-Gyllenbåga* instämde:

Enligt vad remissprotokollet utvisar har föredragande departementschefen funnit sig icke böra biträda ett förslag att i en lag om dryckenskap och fylleri sammanföra bestämmelser om övervakning av det allmänna nykterhetstillståndet och om uppsikt och vårdnad över personer, hemfallna åt dryckenskap, med straffbud och ordningsföreskrifter, riktade mot dem som vid visst tillfälle visat anstötlig eller farlig påverkan av starka drycker. Såsom departementschefen med fog erinrat, saknas nämligen ett lagtekniskt samband, som motiverar en dylik sammanföring eller ens påkallar frågornas upptagande till behandling i ett sammanhang.

Däremot har departementschefen menat det vara av värde att omförmälda straffbud och ordningsföreskrifter bleve, i samband med en överarbetning och komplettering i sakligt hänseende, sammanförda i en särskild lag. Denna uppfattning ligger till grund för det remitterade förslaget, enligt vilket den nya lagen skulle få följande innehåll. Till densamma utbrytes ur allmänna strafflagen straffbudet mot fylleri och undergår därvid skärpning dels genom brottsbeskrivningen, dels i straffsatserna. Vid sidan härav införes straff-

bestämmelse mot den som vid utövning av viss verksamhet är påverkad av starka drycker i en grad, som innebär fara för person eller för egendom av betydande värde. Förordningen den 16 november 1841 emot fylleri och dryckenskap upphäves och dess bestämmelser om anhållande eller avvisande av person, som är berörd av starka drycker, och om laga domstol i fyllerimål, ersättas med jämkade stadganden i dessa ämnen. Slutligen upptagas i den nya lagen bestämmelser motsvarande vad i en särskild provisorisk lag nu är stadgat om förfarande med drycker, som anträffas hos en för fylleri anhållen person.

Av denna överblick lärer framgå att den föreslagna nya uppställningen icke medför någon nämnvärd nytta i det avseendet att därigenom de med rättsskipningen eller med ordningens upprätthållande betrodda myndigheterna skulle lättare vinna överblick över gällande bestämmelser i de avhandlade ämnena. Materialet är ingalunda av den omfattning eller den invecklade beskaffenhet att dess nuvarande fördelning på skilda författningar vållar några svårigheter därutinnan. Lika litet kan naturligen denna uppställning förväntas utöva någon inverkan på det allmänna tänkesättet.

De eftersträfvade fördelarna måste således antagas vara närmast av lagteknisk art, ett antagande som synes bekräftat av uttalanden i remissprotokollet. Såsom huvudsakligt skäl anföres nämligen önskemålet att med straff kunna belägga ovarsamt umgående med starka drycker jämväl ur annan synpunkt än sedlighetens och den offentliga anständighetens, nämligen till skydd för säkerhet till person och egendom. Det är detta önskemål man velat förverkliga genom 2 § i förslaget. I remissprotokollet erinras att på det område, där det praktiska behovet otvivelaktigt starkast framträtt, nämligen motortrafikens, straffskydd redan förefinnes genom det år 1925 i motorfordonsförordningen insatta straffbudet mot den som i berusat tillstånd för automobil. Förslaget är emellertid i förevarande del uttryck för den mening att tiden är inne att övergå till ett stadgande av allmän räckvidd, omfattande all verksamhet av beskaffenhet att bristande omsorg eller besinning vid dess utövning innebär fara för liv och hälsa eller för värdefullare egendom. Förslag att bestämmelse av denna karaktär, ehuru annorlunda utformad och begränsad till att gälla fara för personskada, skulle upptagas i strafflagen, var år 1925 föremål för granskning, men blev till följd av yppade betänkligheter ej förelagt riksdagen. Enligt remissprotokollet hava dessa betänkligheter ansetts förlora i vikt, om stadgandet i stället finge sin plats i en särskild lag, till vilken i så fall jämväl straffbudet mot fylleri i strafflagens 18 kap. 15 § borde överflyttas.

Med detta grepp lyckas man visserligen undvika svårigheter av rent lagteknisk natur, som i och för sig utgöra allvarliga hinder för infogande av det tilltänkta lagbudet i strafflagen — något som väl måst betinga dess uppdelning på bestämmelser, avsedda att ingå i 14 och 19 kap. nämnda lag. Men såsom framgår av den redogörelse, remissprotokollet vid 2 § lämnar för de av lagrådet i det tidigare lagärendet framställda anmärkningarna, kunna med fog andra och allvarligare betänkligheter göras gällande. Det har sålunda påvisats huru som redan det äldre förslaget införde i vår allmänna straffrätt en nyhet av principiell innebörd genom att inom ett vidsträckt område av vitt skiftande livs-

förhållanden utsträcka straffreaktionen till att gälla ett tidigare stadium än det, där sådan hittills inträtt. Och det har erinrats att övervägandet av ett så beskaffat steg lämpligast borde äga rum i samband med en lagrevision av vidare mått, då dess innebörd och konsekvenser lättare låta sig överskådas. Man är ju icke för den skull förhindrad att ingripa med specialstadganden för särskilda områden, där ett verkligt behov framträtt. Vid tillämpningen av sådana stadganden vinner man tvivelsutan bäst den konkreta erfarenhet, som bör ligga till grund för det framtida bedömandet av frågorna, huruvida och i vilken form en generalisering kan och bör äga rum.

Det är uppenbart att nu anförda synpunkter göra sig gällande med icke mindre styrka, om stadgandet inrymmer i en särskild lag i stället för i strafflagen. Huru den lagtekniska frågan om dess placering blivit löst spelar därvidlag ingen som helst roll. Avgörande är dess generella, abstrakta karaktär. Men tvärtom måste betänkligheterna ökas, då straffbudet, såsom i förslaget skett, utvidgas att gälla även sådana fall då risken icke gäller skada å person utan endast å egendom — således till ett område där lagstiftaren icke tilltrött sig att i fall av verkligen inträdd skada straffbelägga vållande annat än för vissa specialfall karakteriserade av skadans tendens att skapa ett allmänfarligt läge. Och om förslaget här av nära till hands liggande skäl uppställer en viss gräns, i det att den för fara utsatta egendomen skall äga betydande värde, så har å andra sidan åt denna gränsbestämning måst givas en synnerligen vag karaktär.

De anförda betänkligheterna finge väl vika, såframt det för stadgandet kunde åberopas ett påtagligt praktiskt behov, vars förefintlighet även efter kritisk prövning måste vitsordas. Ett dylikt behov har dock, såvitt jag kunnat finna, icke blivit påvisat. Frånser man motortrafiken, utgöres den stora mängden bland dem, som utöva sådan verksamhet som i förslaget avses, av personer anställda i allmän eller enskild tjänst; och risken att genom andra påföljder än straff efter åtal vid domstol få umgälla begången förseelse av den i förslaget avsedda art kommer säkerligen hädanefter som hittills att äga kraftigare verkan än straffhotet. Härtill kommer slutligen den bristande effektivitet i tillämpningen, som måste vidlåda bestämmelsen. I sitt i remissprotokollet omförmälda yttrande över 1920 års riksdagsskrivelse förklarar polismästaren i Stockholm att ett anhållande utgör en nästan nödvändig förutsättning för sakfällande dom i fyllerimål, enär bevisning eljes svårigen kan åstadkommas. Om förhållandena vid åtal enligt den föreslagna nya paragrafen i visst hänseende kunna antagas ställa sig gynnsammare, är å andra sidan bevisemat av vida vanskligare art. Därtill kommer den synnerligen stora ojämnhet, med vilken — av närliggande grunder — ett inskridande måste antagas ske.

Jag hemställer alltså att stadgandet i 2 § måtte ur förslaget utmönstras. Men därav följer enligt min mening också att någon utbrytning av straffbudet för fylleri ur strafflagen icke bör äga rum. I sig själv synes nämligen denna utbrytning icke vara av något gagn. Något samband med de föreslagna ändringarna i stadgandets innehåll lär den icke äga. Huruvida vid en allmän strafflagsreform det må befinnas riktigast och lämpligast att överflytta fylleri-

förseelsen från strafflagen till särskild lagstiftning om överträdelser av polisförseelses natur, torde i detta sammanhang vara utan betydelse. Någon mera begränsad reform på straffrättens område, som hittills vunnit aktualitet, synes den föreslagna åtgärden ej heller vara ägnad att främja. Beslutar man sig t. ex. för att utan samband med en allmän reform övergå i fråga om bötesstraffet till dagsbotsystem och finner man sig därvid böra lämna fylleriböter utanför, kan detta — såsom det för 1927 års riksdag framlagda förslaget utvisar — mycket väl ske utan utbrytning ur strafflagen. Å andra sidan medför stadgandets förflyttning åtskilliga besvärligheter, vilka icke torde böra skattas alltför ringa. Så blir fallet dels vid själva omläggningen med därav förorsakade ändringar eller omtryckningar av diverse formulär m. m., dels allt framgent för envar som angående rättstillämpningen vill rådfråga rättsfallssamlingar eller angående brottsfrekvensen vid olika tidpunkter rättsstatistiken o. s. v. Det synes också mest lämpligt att de tre förseelserna fylleri, oljud och förargelseväckande beteende, vilka enligt erfarenheten i regeln hava intimt samband och för vilka esomoftast en person sakfålles i samma mål, beläggas med straff i samma lag, som då ock kan i utslaget för dem alla gemensamt åberopas. Sist angivna samband, om än icke av särdeles stor vikt, synes dock i här förevarande avseende mera värt att beaktas än värdet av att bestämmelserna om straff och om anhållande för fylleri sammanföras i en lag, vilket värde torde vara mycket obetydligt, då den önskade samstämmigheten i förutsättningar lika väl kan åstadkommas därförutan. Vad åter angår den föreslagna bestämmelsen rörande avvisning, har ju denna erhållit en avfattning, som helt frigör den från sambandet med straffbuden i förslaget.

Vid planläggningen av det lagarbete, som tjänat som utgångspunkt för det remitterade förslaget, synes man hava tänkt sig att den av riksdagen till övervägande anbefallda omarbetningen av 1841 års förordning skulle leda till uppställande av ordningsföreskrifter till fylleriets bekämpande i en långt större omfattning än sedermera funnits behövt eller lämpligt. Det har då legat nära till hands att antaga att vid dessa reglers utformning lättnader i tekniskt hänseende skulle vinnas genom deras sammanförande med straffbuden i en lag. Men sedan uppgiften i fråga vid en närmare prövning befunnits krympa tillsammans till att gälla en överarbetning av stadgandena om anhållande och avvisning — och mot denna uppfattning av situationen synes, såvitt angår en lag av den föreslagnas generella läggning, erinran ej vara att framställa — kunna hänsyn av nyssnämnda art ej längre med fog åberopas för anordningen i fråga. Och än mindre behov förefinnes att flytta 1841 års förordnings bestämmelser om laga domstol för fylleriförseelses beivran. Det synes då ligga närmare till hands att låta dessa kvarstå och jämväl i övrigt låta förordningen formellt bestå. Om än i de flesta delar redan ersatt, direkt eller indirekt, av senare lagbud, har den en viss betydelse såsom en allmän översikt över nykterhetsbefrämjande föreskrifter i olika riktningar, och den i 11 § givna särskilda erinran till åklagare att icke se genom fingrarna med fylleriförseelser torde icke återfinnas i någon annan författning. Den modernisering av förordningens stadganden om anhållande och avvisande, som det remitterade förslaget

innebär, kunde — på sätt i jämförliga fall brukas — finna plats i en särskild lag om ändring i vissa delar av förordningen.

De bestämmelser som nu innehållas i den provisoriska lagen angående förverkande i visst fall av spritdrycker och vin kunde inarbetas i 18 kap. 15 § strafflagen, på sätt redan år 1922 av lagrådet påyrkats.

Justitierådet Wedberg:

Efter min mening kan det vara befogat att ändra förutsättningen för fylleri-förseelsens straffbarhet så som i 1 § av förslaget angives och att därefter lämpa reglerna om anhållande (4 §) och förverkande (5 §). Ändringen rörande straffbarheten anser jag böra ske så, att 18 kap. 15 § strafflagen erhåller ny lydelse, medan åter reglerna om anhållande och förverkande upptagas i en särskild lag, innefattande tillägg till nyssnämnda lagrum. Genom denna senare lag borde 7 § i 1841 års förordning upphävas. I övrigt — jag återkommer härtill vid detaljgranskningen — finner jag lagstiftningsåtgärder i förslagets syfte icke böra vidtagas; och såvitt av det nu sagda ej annat framgår, instämmer jag i vad justitierådet Alexanderson yttrat.

R u b r i k e n.

Justitierådet Alexanderson, med vilken justitierådet Wedberg och regeringsrådet Planting-Gyllenbåga instämde:

Med ordet fylleri förbindes i det allmänna språkbruket föreställningen om ett överlastande av starka drycker, sådant det beskrives i 18 kap. 15 § strafflagen och vilket enligt detta lagrum skall medföra sakfällande för fylleri. Förslagets rubrik brukar uttrycket i en långt vidare bemärkelse. Det omfattar här jämväl de mindre överskridanden av måttligheten, som äro tillräckliga för tillämpning av 2 eller 3 §. Detta synes ur flera synpunkter olämpligt. Det är ägnat att avtrubba det uttryck för ogillande av det verkliga ruset, som beteckningen fylleri nu innebär. För andra fall åter kommer denna beteckning ofta att framstå såsom otillbörligt nedsättande.

Det rör sig ju härvid icke blott om den mer eller mindre lyckliga formuleringen av en lagrubrik. Ehuru stadgande därom saknas i 1 §, måste det vara avsett att där någon sakfälles enligt nämnda paragraf förseelsen skall i utslaget uttryckligen betecknas såsom fylleri. Men då detta förfarande hädanefter har sitt stöd blott i lagens rubrik, synes svåriligen skillnad härutinnan kunna göras mellan 1 och 2 §; enligt vad remissprotokollet vid sistnämnda paragraf utvisar, är också en dylik åtskillnad ingalunda avsedd. Tvärtom påvisas vissa återverkningar av att jämväl förseelse mot 2 § får fylleriets hallstämpel. Anses dessa verkligen önskvärda kunna de vinnas på annan väg; för min del kan jag icke tillmäta dem något som helst praktiskt värde. Där emot måste det befaras att den bristande överensstämmelsen mellan brottsbeskrivningen i 2 § och den benämning å brottet som skall komma till användning i utslaget skall föranleda osäkerhet och ojämnhet i rättstillämpningen.

Justitierådet von Seth:

Jag hänvisar till vad jag kommer att anföra vid 2 §.

1 §.

Justitierådet Alexanderson, med vilken *justitierådet Wedberg* och *regeringsrådet Planting-Gyllenbåga* instämde:

Mot den vidtagna ändringen i förutsättningarna för fylleriförseelsens straffbarhet har jag intet att erinra.

De föreslagna höjningarna i straffsatserna finner jag mig däremot böra bestämt avstyrka. Såsom i remissprotokollet omförmäles har frågan om lämplig strafflatitud så sent som år 1925 varit föremål för statsmakternas övervägande, därvid utan meningsskiljaktighet dem emellan straffmaximum för enkelt fylleri, förut femtio kronor, höjdes till etthundra kronor, varjämte tillades att vid försvärande omständigheter böterna ej finge understiga tjugufem, men väl kunde höjas till femhundra kronor. I praktiken kommer detta uppenbarligen nästan ut på detsamma som om enkel straffsats bibehållits, men maximum höjts från femtio till femhundra kronor.

Den ändring i tänkesättet som under de senare årtiondena ägt rum i fråga om fylleriets beivran, synes således icke kunna med fog åberopas till förmån för de nu föreslagna höjningarna. Sådana hava ej heller ifrågasatts i det vid remissprotokollet såsom bilaga fogade sakkunnigförslaget. I domstolarnas bemödanden att på grundval av stadgade strafflatituder skapa en jämn och konsekvent rättstillämpning kunna täta ändringar ej undgå att verka störande och hinderligt.

I remissprotokollet hava ej heller åberopats några praktiska erfarenheter, ägnade att bestyrka att den nyss vidtagna ändringen visat sig icke motsvara behovet eller rättsuppfattningen. Däremot har visserligen såsom ett särskilt skäl för nya höjningar åberopats stadgandets överflyttning till specialstraffrätten: man plägade inom dess område numera fastställa så vida bötesatser att hänsyn jämväl kunde tagas till den dömdes betalningsförmåga. Det har väl dock svårigen varit avsett att uttala, att redan ett straffbuds förflyttning från strafflagen till speciallag borde medföra straffsatsens bestämmande efter nya principer, även där — såsom här är fallet — förflyttningen motiverats av lagtekniska hänsyn och icke av en ändrad uppfattning av förseelsens karaktär. Det förhåller sig ju dock så, att de vida böteslatituder, som i vissa, men ingalunda alla, nyare straffbud inom specialstraffrätten kommit till användning betingats av särskilda förhållanden, vilka givit anledning antaga att i vissa fall väl hotet om en allvarsam förmögenhetsförlust, men icke redan risken för ett sakfällande utslag och en måttlig bötesnäpst skall kunna övervinna lagtrots och likgiltighet. Att dessa synpunkter icke äga tillämplighet på fylleriförseelsen, ligger i öppen dag. Härtill kommer att i fråga om de rena polisförseelserna, för vilken grupp fylleriförseelsen utpekats såsom en typisk representant, det vid utstakandet av allmänna riktlinjer för vår straffrätts fortbildning hävdats att proportionalisering efter betalningsförmåga icke borde ifrågakomma. Praktiska erfarenheter från den summariska polis-

jurisdiktion, som är den regelmässiga formen för förseelsens beivran, tala i samma riktning. En annan sak är att högre social ställning i och för sig utgör en försvarande omständighet; nuvarande strafflatitud giver fullt tillräckligt utrymme att taga hänsyn till detta förhållande.

Såsom särdeles anmärkningsvärt framstår ock att förseelserna oljud och förgelseväckande beteende, allt intill år 1925 belagda med strängare straffsatser än allt fylleri, numera av lagstiftaren skulle bedömas ojämförligt mycket mildare än även det enkla fylleriet utan försvarande omständigheter. Att detta är ett missförhållande, medgives i remissprotokollet; det hänvisas till att sambandet med vissa andra straffregler för närvarande utgör hinder att även här företaga en höjning, vars framtida genomförande emellertid ställes i utsikt. Det synnerligen nära samband som praktiskt består mellan nämnda förseelser och fylleriet, synes då bort få föranleda ett uppskov även i fråga om detta.

Vinnes avseende för vad emot lagens rubrik blivit erinrat, läser i paragrafen böra likasom i det nuvarande stadgandet i 18 kap. 15 § strafflagen utsägas att böterna gälla fylleri.

Justitierådet von Seth:

Förevarande förslag riktar sig mot alkoholmissbrukets så att säga akuta sidor. Att här är ett område, där ett kraftigare ingripande av lagstiftningen — liksom överhuvud taget då det gäller att direkt bekämpa alkoholmissbruket — både är berättigat och bör kunna vinna stöd i den allmänna uppfattningen, torde vara otvivelaktigt. De skäl departementschefen anför för hithörande bestämmelsers utbrytande ur de sammanhang, i vilka de hittills förekommit, och sammanförande i en speciallag, må också, synes det mig, kunna godtagas.

Å andra sidan är emellertid förevarande ämne av den ömtåliga beskaffenhet, att största möjliga varsamhet måste iakttagas vid lagbudens utformande. Alltför stränga strafflatituder eller brottsbeskrivningar, som kunna öppna möjligheter för rent chikanösa angrepp, äro säkerligen och om möjligt mer än på en del andra områden ägnade att motverka sig själva och beröva lagen det stöd i allmänhetens rättsuppfattning, den behöver för att uppnå och behålla full effektivitet.

Från denna synpunkt synas mig starka tvivel kunna hysas, om de skärpningar av hittills gällande straffsatser förevarande paragraf upptager äro i allo berättigade. Väl synes det befogat att bestämma straffet för den okvalificerade förseelsen något högre än hittills och det får väl också anses riktigt att göra straffskalorna så vida, att någon hänsyn kan tagas även till den felandes ekonomiska förhållanden; men å andra sidan får ej förbises, att den förseelse, om vilken här är fråga, till sin natur är en polisförseelse, som icke ägnar sig för någon starkare differentiering i sistnämnda hänseende, och att det med hänsyn till de psykologiska förhållanden, med vilka man på detta område har att räkna, kan starkt ifrågasättas, om överhuvud taget de mycket höga bötesstraffen kunna få i motsvarande grad ökad effektivitet. Härtill kommer, att om ett straffstadgande ungefär motsvarande det i förslagets 2 §

bibehålles, ett av de moment skulle bortelimineras, som med hittillsvarande lagstiftning varit att taga i betraktande vid bedömandet, huruvida den strängare straffskalan i sista punkten av nuvarande 18 kap. 15 § strafflagen bort vinna tillämpning, och att redan häri kommer att ligga en indirekt skärpning av straffskalan.

Jag hemställer förty om sådan jämkning i paragrafen, att straffmaximum för den okvalificerade förseelsen höjes till allenast exempelvis 300 kronor, och att för den kvalificerade förseelsen nuvarande maximum, 500 kronor, bibehålles.

2 §.

Justitierådet Alexanderson, med vilken *justitierådet Wedberg* och *regeringsrådet Planting-Gyllenbåga* instämde:

För den händelse beaktande ej vinnes för min ovan gjorda hemställan att förslaget, såvitt denna paragraf angår, måtte få förfalla, vill jag erinra att uttrycket fara för person eller för egendom torde böra utbytas mot fara för skada å person eller å egendom — eller något liknande — samt att straffet, där omständigheterna ej äro försvårande, icke synes böra överstiga ettusen kronors böter.

Justitierådet von Seth:

Väl synes det mig, som om ett straffstadgande i den riktning, i vilken det i paragrafen intagna går, skulle vara av behovet påkallat även utanför det område, inom vilket sådant stadgande hittills funnits. Men å andra sidan är situationen härvidlag sådan, att av skäl, som jag redan förut antytt, den allra största försiktighet vid brottbeskrivningens utformande är av nöden. I detta hänseende torde den för paragrafen föreslagna lydelsen kunna giva anledning till vissa betänkligheter.

Först och främst läser sålunda straffhotet icke böra riktas mot själva det tillstånd, vari den, om vilken fråga är, befinner sig. Detta skulle ju icke ens behöva vara sådant, att det i och för sig innebure något anstötligt. — Den fara, om vilken i paragrafen talas, kan uppkomma långt innan alkoholförtäringens verkningar sträckt sig så långt, att några yttre tecken på förtärandet kunna förmärkas. — Det är å andra sidan först då ett handlande, som hos den handlande kräver särskild sinnesnärvaro och precision, tillkommer, som det faromoment uppstår, mot vilket lagbudet riktar sig. För att taga ett exempel. Det kan ju ej förebrås en läkare, att han deltagit i en festmåltid och att han därunder förtär en under vanliga förhållanden oskadlig kvantitet starka drycker. Men om han, under det han ännu står under påverkan av förtäringen, oförberett blir tillkallad till ett sjukdomsfall, som föranleder ett hastigt operativt ingrepp, bör han naturligtvis, därest han känner sig det minsta osäker om, att kunna utföra operationen med för honom eljest vanligt herravälde över tekniken och möjlighet finnes att ordna saken på annat sätt, avhålla sig från att göra ingreppet och bör också vara berättigad därtill, även om det eljest skulle ingått i hans tjänsteplikt att taga hand om fallet. Det synes på grund av det anförda, som om det riktiga vore att rikta

straffhotet mot själva handlandet och icke redan mot det av alkoholen påverkade tillståndet, eller, med andra ord, att det straffbara angives vara att någon utövar verksamhet, så beskaffad som i paragrafen avses, vid tillfälle då han är av starka drycker så påverkad, att han bör avhålla sig från dess utövning. Detta har också iakttagits vid utformningen av såväl nuvarande 41 § i förordningen om motorfordon som motsvarande bestämmelser i de övriga nordiska ländernas rätt. Att den, som enligt det ovensagda i regel ej borde handla, men för att en ännu större fara skall kunna undvikas nödgas göra det, bör bli strafflös, följer av vad som i allmänhet gäller om straffrihet för handlingar, som begås till räddning ur nödstillstånd, och läser ej behöva i lagtexten särskilt utsägas.

Vidare är uttrycket »fara lätteligen uppstår för person eller för egendom av betydande värde» så till vida otillfredsställande, som det skulle kunna uppfattas såsom avseende ej blott vad som enligt motiven åsyftas och rätteligen bör träffas eller åstadkommande av risk för fysisk skada utan även framkallande av risk för skada av moralisk eller enbart ekonomisk art. En jämkning i avfattningen i denna del synes alltså böra vidtagas. Därvid torde jämväl böra tagas under förnyat övervägande, huruvida det verkligen är skäl att överhuvud taget indraga även framkallandet av fara för egendom under straffhotet. Vållande till egendomsskada har ju, såsom justitierådet Alexanderson i sitt yttrande över förslaget i allmänhet redan framhållit, icke ansetts böra straffbeläggas annat än i vissa specialfall och förslaget har ju ej heller, såsom också i nämnda yttrande påpekats, vågat utsträcka straffhotets tillämplighet längre än till sådana fall, då det är fråga om egendom av betydande värde. Här må i sistnämnda hänseende erinras därom, att om den handlande icke har klart för sig, att den egendom, om vilken fråga är, har sådant betydande värde — den kan ju t. ex. vid en transport vara inlagd i en förpackning, som ej medger några slutsatser om innehållet — bestraffningen skulle innebära en obillighet mot honom. Svårt torde det också komma att visa sig att i praxis få fram den enhetliga värdegräns, som erfordras för att icke straffbestämmelsen i tillämpningen skall komma att verka ojämnt och obilligt.

Slutligen synes det mig, som om uttrycket »så påverkad, att han ej kan antagas äga nödigt herravälde över sina handlingar», icke droge gränsen mellan det straffbara och det straffria tillräckligt skarpt, för att avklippa möjligheterna för obehöriga trakasserier. Olägenheten i detta hänseende skärpes ytterligare därav att den använda ordställningen är sådan, att den i tvivelaktiga fall snarare skulle kunna giva anledning till en fällande än till en friande dom. Det får ej förbises, att man här är inne på ett synnerligen vanskligt område. Redan förtärandet av en ganska ringa mängd alkohol kan under i övrigt ogynnsamma förhållanden verka en farlig nedsättning i förmågan av självbehärskning. Samma kvantum har vidare icke samma inverkan på olika individer eller ens på samma individ vid olika tillfällen. För att avgöra, om av en viss individ vid ett visst tillfälle gränsen mellan det tillåtliga och det otillåtna överskridits, erfordras strängt taget, att man har kännedom om såväl graden av den självbehärskning, av vilken han i allmänhet är mäktig i ett av

alkoholförtäring alldeles oberört tillstånd, som av hans känslighet i allmänhet och särskilt vid det tillfälle, varom fråga är, för påverkan av sådana drycker. Att härvid bygga endast på allmänna antaganden räcker naturligtvis icke. Å andra sidan lärer det väl kunna sägas, att över ett visst kvantum alkohol kan ingen förtära utan att det kan tagas för visst, att hans psyke måste bliva påverkat i en grad, som medför fara. Finge det i stället för ovan återgivna uttryck heta »så påverkad, att det kan tagas för visst, att han saknar nödigt herravälde över sina handlingar», skulle därunder komma att falla såväl de, som vore — såsom det nu med ett mindre lyckligt uttryck heter i 41 § i förordningen om motorfordon — synbarligen berörda av starka drycker, d. v. s. i allmänhet de, av vilkas utseende och förhållande i övrigt kunna dragas bestämda slutsatser om deras berördhet i faroalstrande grad, som de vilka eljest utrönas hava förtärt starka drycker i sådan myckenhet, att en vars psyke därav skulle påverkas i otillåten grad; och därmed vore också satt en gräns för straffbarheten, som kunde garantera en från mer eller mindre subjektiva antaganden och uppfattningar frigjord och något så när likformig lagtillämpning.

Iakttages vad jag härförut föreslagit, bör såväl rubriken jämkas som i 1 § angivas, att vad där bestraffas är fylleri. Möjligen bör därav också föranledas en sådan ändring i 37 § i rusdrycksförordningen, att, liksom enligt förslaget, även domfällande enligt förevarande paragraf skall föranleda anmälan till den sakfälldes hemortsbolag.

I fråga om bötesmaximum för den okvalificerade förseelsen är jag ense med lagrådets övriga ledamöter.

3 §.

Justitierådet Alexanderson, med vilken *regeringsrådet Planting-Gyllenbåga* instämde:

Paragrafen torde vara avsedd att läsas så, att auktion och marknad, vilka särskilt omnämnas i 1 § av 1841 års förordning, skola anses inbegripna under uttrycket allmän sammankomst eller förrättning; och måhända har det befarats att ett särskilt omnämnande av desamma kunde giva anledning till en alltför inskränkt tolkning av sistnämnda uttryck. Denna farhåga kan jag icke dela: snarare synes mig ett sådant omnämnande ägnat att gynna en vidare tolkning. Och då det i praktiskt hänseende synes vara av stort värde, att någon oklarhet ej råder därom att auktionsförrättare och marknadspolis äga avvisningsrätt i det i paragrafen angivna fallet, hemställer jag att paragrafen i enlighet härmed jämkas. Måhända borde ock allmänna föredrag och föreställningar särskilt omförmälas.

Justitierådet Wedberg:

I huvudsakligen tre avseenden skiljer sig denna paragraf från sin motsvarighet i 1841 års förordning. Paragrafen nämner icke vem befogenheten att avvisa tillkommer. Svärigen kan denna ändring anses vara någon förbättring. Vidare har angivandet av de tillfällen då avvisande får ske blivit i viss mån

modifierat. Något praktiskt behov av en förändring härutinnan har ej åberopats och finnes mig veterligen icke. Slutligen har uttrycket »överlastad» ersatts med »synbarligen berörd av starka drycker». Detta anser jag vara en försämring, då det lätteligen kan förleda en alltför nitisk förrättningsman att i oträngt mål vidtaga ett avvisande, med åtföljande rättsförlust för den det gäller.

Om 1841 års förordning finnes böra i nu ifrågavarande del upphävas, skulle, efter min åsikt, saknaden av skriven lag vara att föredraga framför ett stadgande sådant som det här föreslagna. Jag betvivlar icke att allmänna rättsregler skola, utan stöd av uttryckligt lagbud, giva förrättningsman all den befogenhet som kräves till undvikande av förargelse och oordning.

Justitierådet von Seth:

Den rätt till avvisande, som omtalas i förevarande paragraf, lär, såsom också departementschefen framhåller, i huvudsak förefinnas redan på grund av allmänna rättsregler, åtminstone såvitt någon är av starka drycker berörd i sådan grad, att det leder till störande av allmän ordning eller väcker förargelse. Det kan vid sådant förhållande ifrågasättas, om ett uttryckligt stadgande i ämnet fortfarande skall behövas; och saken blir så mycket allvarligare som skäl finnas, vilka tala för att avvisningsrätten både *ex lege lata* inträder och de *lege ferenda* bör inträda olika tidigt under olika förhållanden och gent emot olika personer. En blott åhörare vid en domstol bör sålunda kunna avvisas redan på grund av lindrigare grad av berördhet än den, som har mål att bevaka vid domstolen, och det torde fordras ganska hög grad av berördhet för att en valförrättare skall vara berättigad avvisa röstberättigad, som vill avgiva sin röst vid valet, särskilt om det gäller ett viktigare val. Att finna ett uttryck för berördhetsgraden, tillräckligt smidigt för att låta den skillnad, som sålunda måste göras, komma till sin rätt, torde knappast vara möjligt. Enda utvägen vore väl att återgå till den ståndpunkt 1841 års förordning intager och medgiva avvisande allenast mot den, som är av starka drycker överlastad, men detta skulle å andra sidan för vissa fall innebära en för snäv begränsning, som praxis naturligtvis skulle få svårare att modifiera efter livets krav än den gamla bestämmelsen i 1 § av 1841 års förordning.

I varje fall torde uttrycket *synbarligen berörd* vara mindre lämpligt, då det under vissa förhållanden kan leda till beklagliga misstag, om man ville söka enbart av vad som ter sig för ögonen sluta till, huruvida och i vilken grad en person må vara berörd av starka drycker.

4 §.

Justitierådet von Seth:

Befogenheten för polismyndighet att anhålla och i häkte förvara överlastad person är naturligtvis att betrakta som en ren säkerhetsåtgärd, som bör medgivas framförallt i den allmänna ordningens intresse men även i den överlastades eget och i andra personers intresse, vilka han i sitt överlastade tillstånd kan utsätta för obehag. Något principiellt samband med straffreaktionen mot fyl-

leriet har den ej. Det är av vikt att fasthålla detta, då man har att göra klart för sig, var man bör de lege ferenda draga gränsen för denna polismyndighetens befogenhet. Visar det sig, att det finnes ett behov att kunna på angivna sätt taga hand om en drucken person även i andra fall, ändå han kan åtalas och dömas för fylleri, bör man ej draga sig för att utsträcka befogenheten att anhålla jämväl till sådana fall.

Det kan ifrågasättas, om paragrafen i detta hänsende tillgodoser alla berättigade anspråk. Gång på gång förekommer att överlastade personer intränga på enskildas områden och rent av i hemmen samt störa och ofreda där sig uppehållande utan att likväl göra sig skyldiga till förbrytelser, som i och för sig medgiva deras häktande. Och vad värre är. De fall torde ej vara sällsynta, då polismyndighet av familjemedlem anropas om skydd mot annan familjemedlem, som i berusat tillstånd gör uppehållet i hemmet olidligt för övriga familjemedlemmar och till och med betar sig på ett sätt, som för dem innebär ett hot av allvarligaste slag, även om något egentligen brottsligt ännu ej förekommit. Sådant lär ej kunna vara det allmänna ovidkommande. Individerna torde kunna göra anspråk på ett visst skydd även mot sådana störningar. Visserligen lär, om den druckne ej har någon rätt att uppehålla sig på platsen, polismyndighets bistånd kunna anlitas för hans avlägsnande därifrån, men han måste ju omedelbart efter avlägsnandet släppas och kan sedan genast börja på nytt. Även om han av polismyndigheten utförts till plats, som avses i 1 §, kan han ej omedelbart anhållas enligt förevarande paragraf. Han kan ej sägas *träffas* å sådan plats under ett tidsmoment närmast efter det han med tvång utförts dit utan först sedan han någon stund av egen tillskyndelse uppehållit sig där utan att ånyo begiva sig in på rent enskilt område. Har den druckne rätt att uppehålla sig å det ställe, där ofredandet ägt rum, kan polismyndigheten överhuvud taget icke göra något åt honom, så länge han ej gör sig skyldig till någon så grov brottslighet, att han kan häktas. Detta kan icke vara tillfredsställande.

Jag hemställer förty, att det måtte tagas under övervägande, om ej i paragrafen borde införas en bestämmelse av innebörd, att anhållande och förvaring i häkte av överlastad person må av polismyndighet företagas även i andra fall. än då den överlastade anträffas å sådan plats, som avses i 1 §, såvida han förnärmar annans fred och säkerhet och polismyndigheten, då denna av den förnärmade anlitas om skydd, finner anhållandet erforderligt för att den överlastade ej må komma i tillfälle att upprepa sitt beteende. Att i ett sådant fall straff för fylleriet måhända ej kan och ej heller de lege ferenda bör kunna ådömas, synes mig, som nämnt, sakna betydelse. Ej heller skulle jag finna det stötande, om stadgandet i 5 § funnes böra göras tillämpligt även på sådana anhållna, som ej kunde straffas för fylleriet, dock att för sådana fall måhända borde stadgas viss tid, exempelvis åtta dagar, före vars utgång återställande av de i förvar tagna dryckerna ej kunde påfordras.

5 §.

Lagrådet:

Förverkandepåföljden synes böra gälla jämväl det kärl, vari omhändertagen dryck förvarades.

Enligt den provisoriska lagen den 20 juni 1924 skall med spritdrycker och vin samt ersättningsmedel därför, som jämlikt lagen dömas förverkade, förfaras på sätt föreskrives i 90 § 2 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen. Bestämmelserna i detta lagrum, vilket enligt sin egen avfattning gäller när helst spritdrycker och vin (= rusdrycker) förklarats förbrutna, synas icke väl lämpade till rusgivande ersättningsmedel. Än mindre passa de för sådana starka drycker (pilsnerdricka, exportöl), till vilka förverkandepåföljden enligt förslaget utsträcker. Det hemställes att annat lagstadgande ej må givas om förfarandet med det förbrutna än att det skall säljas för kronans räkning eller ock förstöras enligt de närmare bestämmelser som äro eller varda av Konungen meddelade. Ett sådant stadgande skulle göra överflödigt vad i förslagets 7 § säges om belopp, som erhålles vid föryttring av förverkad vara.

S l u t s t a d g a n d e t.

Lagrådet:

Sista stycket lärer vara obehövt och böra utgå. Detta gäller särskilt om 5 § ändras på sätt lagrådet hemställt.

Sker ej sådan ändring, och anses stadgandet böra bibehållas, lärer i varje fall vid dess slutliga avfattning böra iakttagas, att de bestämmelser, som motsvara andra stycket av lagen den 20 juni 1924 angående förverkande i visst fall av spritdrycker och vin, i förslaget uppdelats på 5 och 7 §§.

Justitierådet Wedberg:

Huru jag tänkt mig den lagstiftningsåtgärd utom strafflagens ram som jag ifrågasatt, tydliggöres av följande utkast:

Lag, innefattande tillägg till 18 kap. 15 § strafflagen.

Träffas någon av starka drycker överlastad å plats, som avses i 18 kap. 15 § strafflagen, må han, där det finnes erforderligt, anhållas och förvaras i häkte till dess han åter blivit nykter.

Har den, som sålunda anhålles, starka drycker med sig, skola de jämte kärlet tagas i förvar och, där han fälles till ansvar för fylleri, dömas förbrutna, så framt ej särskilda omständigheter till annat föranleda. Det förbrutna skall säljas för kronans räkning eller ock förstöras, enligt de närmare bestämmelser som äro eller av Konungen varda meddelade.

Genom denna lag upphäves 7 § i förordningen den 16 november 1841 emot fylleri och dryckenskap.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1928.

Ur protokollet:

Oskar Adelsöhn.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 20 januari 1928.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Efter gemensam beredning med cheferna för social-, kommunikations- och finansdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Thy-
rén, lagrådets den 11 januari 1928 avgivna utlåtande över det den 16 december
1927 till lagrådet remitterade förslaget till *lag med vissa bestämmelser mot
fylleri*.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden:

»I förhållande till nu gällande lagstiftning företer det remitterade förslaget
nyheter väsentligen i följande hänseenden: straffbestämmelsen angående fylleri
utbrytes ur strafflagen; förordningen den 16 november 1841 emot fylleri och
dryckenskap upphäves och några av dess få ännu kvarstående stadganden sam-
manföras med straffbestämmelsen angående fylleri i en särskild lag; i denna
lag upptages jämväl en bestämmelse (2 §) av allmän innebörd om straff för
spritmissbruk under omständigheter, vilka kunna medföra särskild fara för
person eller egendom. Att till den nya lagen överflyttas även bestämmelserna
i 1924 års lag om förverkande i visst fall av spritdrycker och vin är en åtgärd
av rent formell karaktär.

Inom lagrådet har förslaget i huvudsakliga delar biträts av en ledamot.
Övriga ledamöter hava ansett ett lagstadgande i enlighet med den föreslagna 2 §
icke böra komma till stånd och i konsekvens härmed funnit skäl saknas att
från strafflagen utesluta straffbudet mot fylleri. Mot en mindre ändring i
detta lagrum på sätt remitterade förslaget utvisar hava dessa ledamöter icke
haft något att erinra. Två av dem hava uttalat den uppfattning, att den
med förslaget åsyftade moderniseringen av stadgandena i 1841 års förordning
om avvisande och anhållande av berusade personer kunde genomföras i form
av en särskild lag om ändring i vissa delar av förordningen, varjämte be-
stämmelserna i den provisoriska lagen angående förverkande av spritdrycker
och vin skulle kunna inarbetas i 18 kap. 15 § strafflagen. Den tredje av
dessa ledamöter har ansett reglerna om anhållande och förverkande böra upp-
tagas i en särskild lag, innefattande tillägg till sistnämnda lagrum.

Av mitt anförande vid remissen till lagrådet lärer hava framgått, att även jag ansett förslaget lagtekniska utformning vara i väsentlig mån beroende av spörsmålet, huruvida nu bör införas ett stadgande av det i 2 § angivna innehållet. Vål synes det i och för sig naturligt och riktigt, att ifrågavarande föreskrifter i 1841 års förordning och 1924 års förverkandelag sammanställas med den allmänna straffbestämmelsen mot fylleri. För en lagstiftningsåtgärd enbart eller huvudsakligen i syfte att genomföra en mera systematisk anordning föreligga dock knappast tillräckliga skäl. Härutinnan är jag ense med den ledamot av lagrådet, vilken ingående uttalat sig om ärendets lagtekniska behandling. Däremot kan jag icke biträda hans framställning i vad därmed avsetts att påvisa vissa olägenheter, som skulle följa av att den nuvarande bestämmelsen angående fylleri upphörde att hava sin plats i strafflagen. Vad i detta hänseende anförts måste enligt min mening anses vara av blott underordnad betydelse. Ej heller kan jag dela den uppfattningen, att 1841 års förordning fortfarande skulle äga en viss betydelse såsom en allmän översikt av nykterhetsbefrämjande föreskrifter i olika riktningar. Från denna synpunkt torde förordningen få anses synnerligen ofullständig och efterbliven; för att den numera skall tjäna ett sådant ändamål tarvas en långt gående komplettering. Mindre lämpligt synes mig att, såsom ifrågasatts, söka i viss utsträckning ernå en modernisering genom en särskild lag, som skulle formellt anslutas till den nästan alltigenom föräldrade författningen.

Med avseende å 2 § i det remitterade förslaget har jag icke kunnat anse de skäl, vilka varit bestämmande för lagrådets flesta ledamöter, innefatta anledning att låta förslaget i denna del förfalla. Om behovet av ett dylikt stadgande har jag uttalat mig vid remissen till lagrådet och jag vidhåller min därvid yttrade uppfattning. Att exakt påvisa ett sådant behov måste tydligen erbjuda en viss svårighet, då det här gäller förhållanden, vilka ofta — icke minst därför att straffpåföljd i stor utsträckning saknas — undandraga sig en allmännare uppmärksamhet. Men tillräcklig erfarenhet torde bestyrka, att spritmissbruk ej sällan förekommer under de omständigheter, som avses i förslaget. Från det område, motortrafiken, där en straffbestämmelse redan blivit införd, är denna erfarenhet ovedersäglig, och det lärer vara berättigat utgå från att inom andra verksamhetsfält, vilka erbjuda jämförelse med det nu nämnda, ett ingripande kan vara påkallat. I många av dessa fall är för närvarande ej att räkna med åtal vid domstol eller med rättslig påföljd över huvud. Straffhotets verkan är i dessa fall hittills oprövad, men den synes på goda grunder icke behöva underskattas. Med hänsyn härtill kan enligt min mening avgörande betydelse ej tillmätas den ojämnhet i fråga om beivrandet av överträdelse eller de bevissvårigheter, som antagits komma att framträda vid stadgandets tillämpning.

Med min uppfattning i fråga om behovet av ett straffrättsligt ingripande i här avsedda fall kan jag icke anse en tillfredsställande lösning stå att vinna genom utfärdande efterhand av specialstadganden för särskilda områden. Tidpunkten synes nu vara inne för en enhetlig reglering av dessa fall, vilka gemensamt kännetecknas genom den vissa slag av verksamhet åtföljande faran

av spritmissbruk. Med det remitterade förslaget avses nämligen att åvägbringa en lagstiftning, som lämnar allmängiltiga regler angående de kriminella påföljderna av spritmissbruk. Därmed fullföljes, synes det mig, den uppfattning, som gjorde sig gällande vid frågans behandling år 1925.

Av nu anförda skäl och under hänvisning i övrigt till vad jag yttrat vid remissen finner jag mig böra i huvudsak vidhålla det remitterade förslaget, så vitt angår 2 §. Med hänsyn till den mening, som omfattats av lagrådets samtliga ledamöter, vill jag dock tillstyrka den icke oväsentliga modifikation, att stadgandet begränsas till att avse fall av fara för människors liv eller hälsa.

I anledning av den granskning, förslaget undergått i lagrådet, har jag låtit inom departementet i vissa avseenden omarbета förslaget.

Med beaktande av vad inom lagrådet anmärkts i fråga om lagförslagets rubrik har jag ansett denna lämpligen kunna erhålla avfattningen 'lag angående fylleri m. m.'

Beträffande 1 § hava tre av lagrådets ledamöter uttalat sig mot varje höjning av de i 18 kap. 15 § strafflagen upptagna straffsatserna. En ledamot har tillstyrkt allenast sådan ändring i dessa straffsats, att bötesmaximum för okvalificerad fylleriförseelse komme att utgöra trehundra kronor. För min del måste jag fortfarande göra den mening gällande, att en skärpning av straffsatserna är väl grundad. Redan det högst betydande antalet i vårt land förekommande fylleriförseelser synes häntyda på att den nuvarande bestämmelsen icke besitter någon högre grad av effektivitet. De straffsats, som fastställdes år 1925, torde med hänsyn till de år 1922 genomförda ändringarna i fråga om bötesförvandlingsskalan knappast hava motsvarat vad som åsyftats i 1920 års riksdagsskrivelse. Då emellertid lagrådets samtliga ledamöter funnit särskild varsamhet härvid vara av nöden, vill jag icke motsätta mig att skärpningen inskränkes till att gälla bötesmaximum för enkel fylleriförseelse. För vinnande av en närmare överensstämmelse med straffrätten i övrigt än som skulle följa av bötesmaximums bestämmande till trehundra kronor, har jag ansett detta maximum böra sättas till tvåhundra kronor. — I övrigt har i 1 § vidtagits den jämkning, att den i paragrafen avsedda förseelsen uttryckligen betecknas såsom fylleri.

Redan omnämnd är den i 2 § vidtagna ändringen, att stadgandets tillämpning begränsas till fall av fara för människors liv eller hälsa. En ledamot av lagrådet har därutöver hemställt om sådan ändring, att straffhotet riktas icke mot det tillstånd, vari den person, om vilken är fråga, befinner sig, utan mot själva handlandet. Otivelaktigt erbjuder detta spörsmål vissa svårigheter. Övervägande skäl synas dock tala för att förslaget i denna del bibehålles oförändrat. I den praktiska tillämpningen torde knappast någon mer avsevärd skillnad vara att motse vare sig den ena eller andra formuleringen väljes. Då det icke lär vara befogat att utgå från annat än att domstolarna komma att tillämpa stadgandet med stor varsamhet, synes mig det remitterade förslaget äga

företråde från synpunkten att åt lagen bör beredas största möjliga effektivitet inom de givna gränserna. — Beträffande de i förslaget använda ordalagen 'så påverkad att han ej kan antagas äga nödigt herravälde över sina handlingar' synes mig därå icke kunna grundas den tolkning, samme ledamot av lagrådet befarat kunna därav följa. Stadsgandets avfattning lär nämligen giva vid handen, att för sakfällande kräves bevisning om sådan grad av påverkan, att förmåga av nödig självkontroll icke med sannolikhet kan förutsättas. Jag har därför ansett mig icke böra i anledning av vad sålunda anmärkts vidtaga annan ändring i förslaget än en mindre jämkning av ordalagen i syfte att låta stadsgandets innebörd tydligare framträda. — Även beträffande 2 § har jag funnit mig böra tillstyrka vissa modifikationer i fråga om straffsatserna. Jag hemställer sålunda, att straffet för enkel förseelse bestämmes till böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor och att vid försvårade omständigheter böterna må kunna uppgå till två tusen kronor eller ock straffet sättas till fängelse i högst tre månader.

Inom lagrådet har uttalats, att i händelse rubriken jämkas och i 1 § anges, att vad där bestraffas är fylleri, härav möjligen bör föranledas en sådan ändring i 37 § rusdrycksförordningen, att, liksom enligt det remitterade förslaget, även sakfällande enligt 2 § skall föranleda anmälan till den sakfälldes hemortsbolag. Enligt vad jag erfarit, är denna fråga föremål för övertvägande inom finansdepartementet.

Med anledning av vad två ledamöter av lagrådet erinrat vid 3 § har detta stadgande uttryckligen angivits avse även auktion och marknad. Under 'allmän sammankomst' i den bemärkelse, som här åsyftas, lära utan särskilt omnämnande falla allmänna föredrag och föreställningar.

En ledamot av lagrådet har vid 4 § hemställt om övertvägande, huruvida ej i paragrafen borde införas en bestämmelse av innebörd, att överlastad person skulle kunna anhållas och förvaras i häkte även i andra fall än då han anträffas å plats, som avses i 1 §, såvida han förnärmat annans fred och säkerhet och polismyndigheten finner åtgärd erforderlig till förhindrande av att den överlastade upprepar sitt beteende. Otvivelaktigt är det spörsmål, som sålunda berörts, synnerligen beaktansvärt. På sätt av mitt anförande vid remissen torde hava framgått, har jag emellertid ansett denna fråga tillhöra området för en lagstiftning angående alkoholmissbrukets bekämpande genom andra åtgärder än kriminella påföljder. Vid den fortsatta utredningen härom torde frågan komma under närmare övertvägande i samband med de skyddsåtgärder, vilka i övrigt må finnas påkallade. I enlighet med denna uppfattning har jag funnit bestämmelse i detta hänseende icke böra upptagas i förevarande lag.

Beträffande 5 § har lagrådet ansett, att förverkandepåföljden bör angivas gälla jämväl det kärl, vari omhändertagen dryck förvarades. Då någon anledning icke syntes mig föreligga att härutinnan vidtaga ändring i den nu gäl-

lande lagen, har remitterade förslaget i detta avseende bibehållits oförändrat. Vad lagrådet i övrigt hemställt i fråga om 5 § har jag funnit böra iakttagas.

I slutstadgandet har sista stycket fått utgå.

I samband med den omarbetning, vilken sålunda föranletts av lagrådets granskning, hava i förslaget vidtagits även några jämkningar av formell natur.»

Föredraganden uppläser härefter det omarbetade förslaget samt hemställer, att detsamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

N. Cervin.